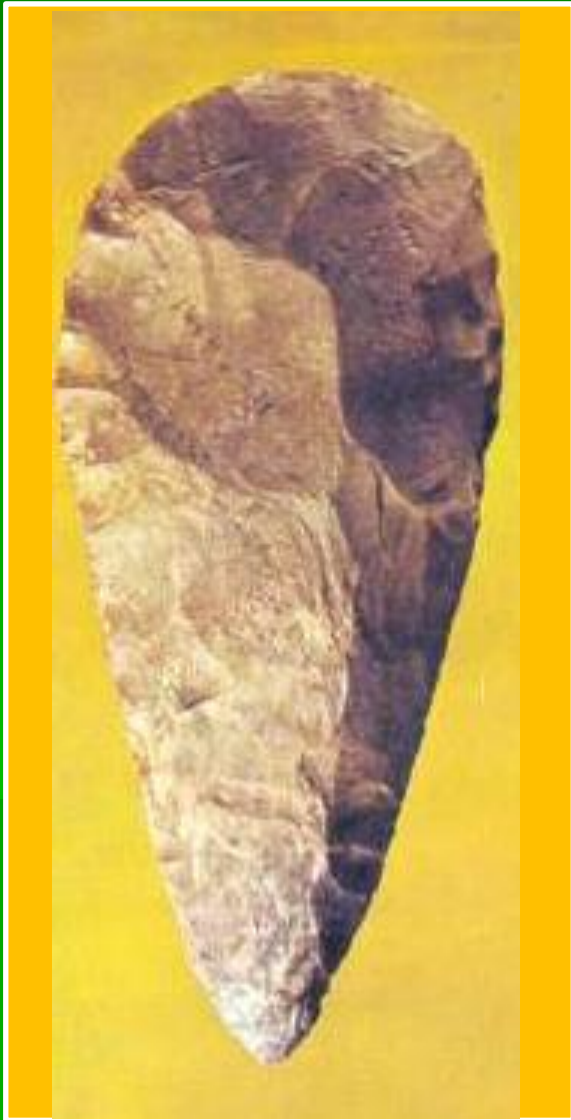

Mladý paleolit

vrcholné období

kořistnického způsobu obživy

NEJSTARŠÍ A STARÝ PALEOLIT

6 milionů – 250.000 p. n. l.
australopitéci a habilini

STŘEDNÍ PALEOLIT

Homo erectus
a neandertálci

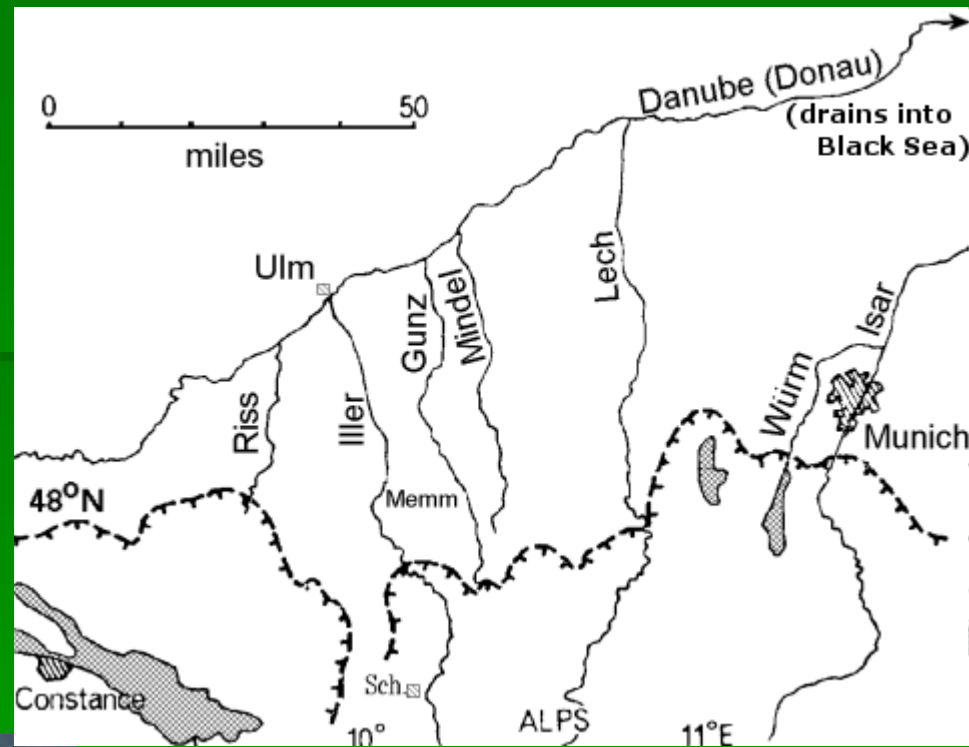
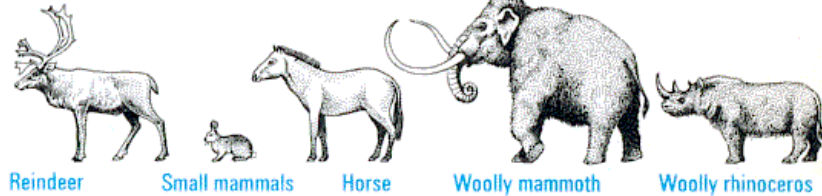
MLADÝ PALEOLIT

40.000 – 10.000 p. n. l.

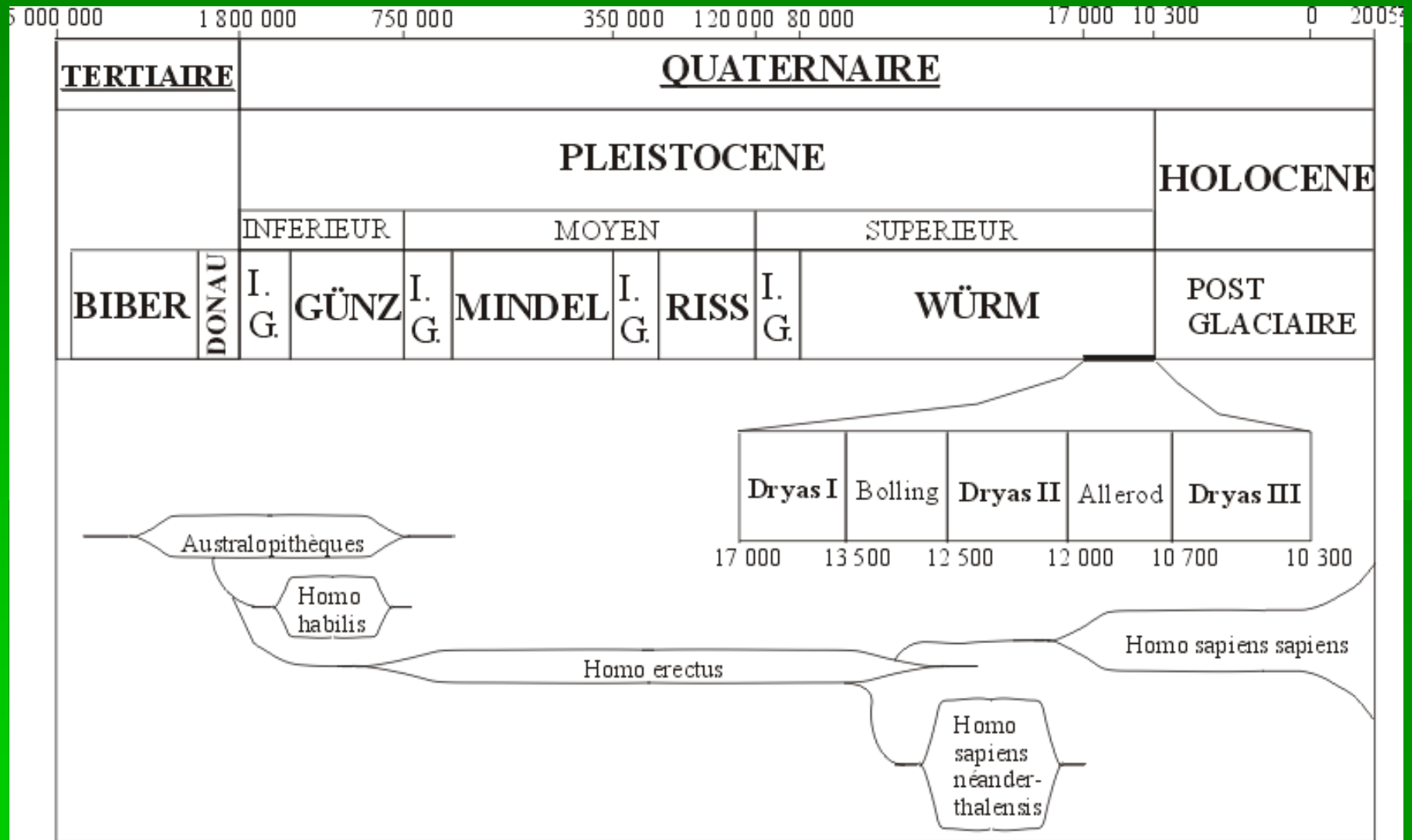
WÜRM - poslední doba ledová

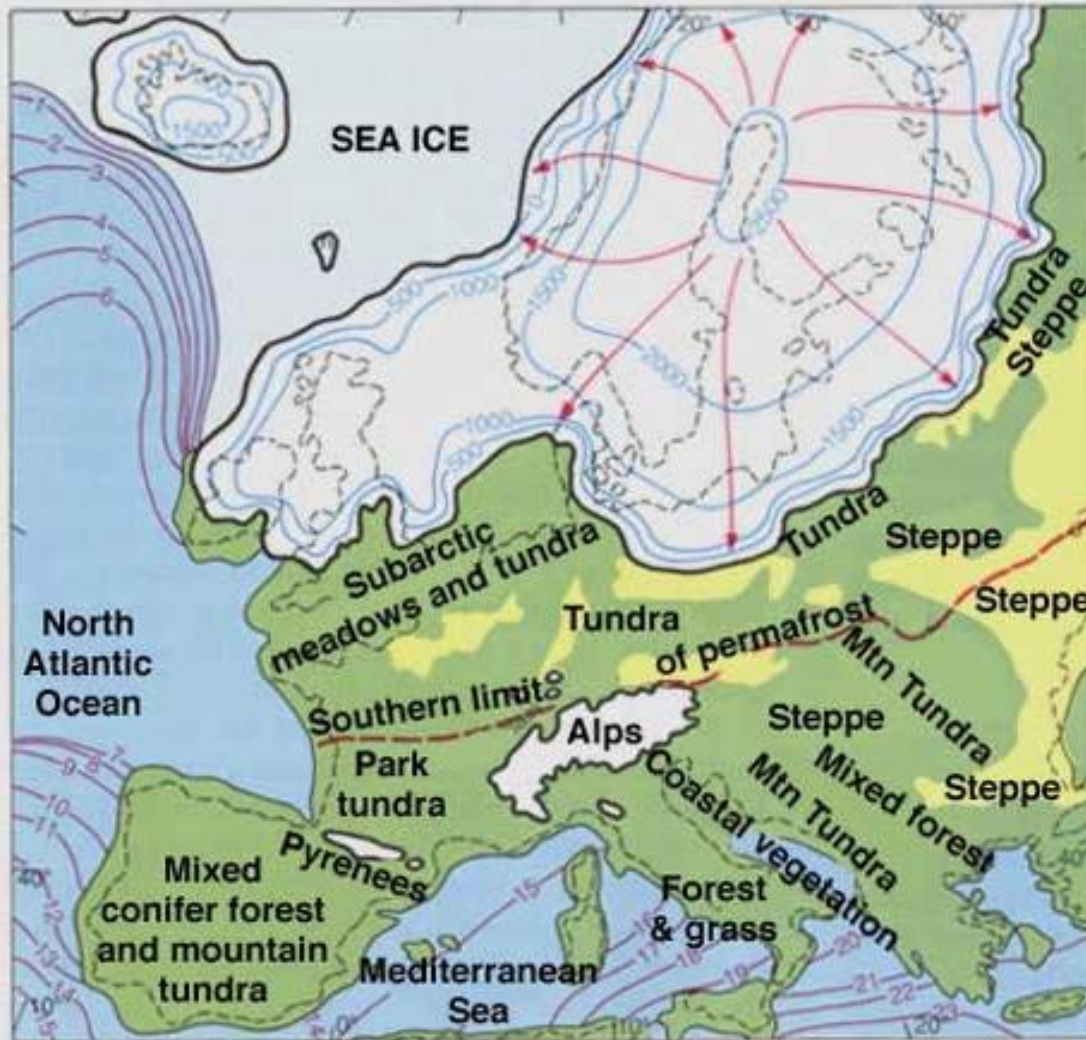
110.000 - 10.000

GLACIAL - Milder Interstadial

Periodizace glaciální

Present coastline

August sea-surface temperatures (C°)

Principle areas of loess depletion

Approximate southern limit of permafrost

Glacier limit and surface contours (m)

Biomy:

tundra

step

boreální les

smíšený les

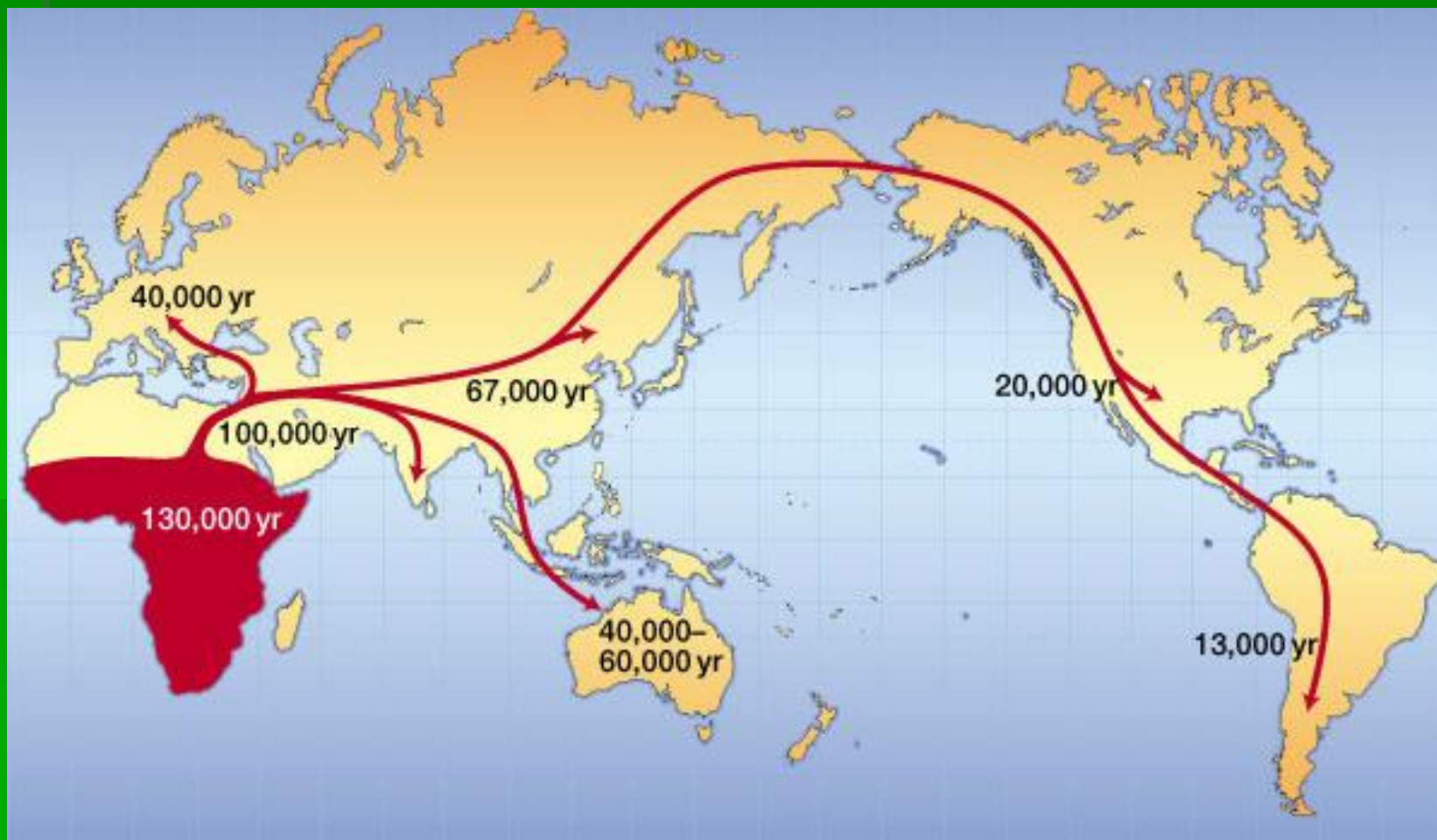
Cro-magnon 1868

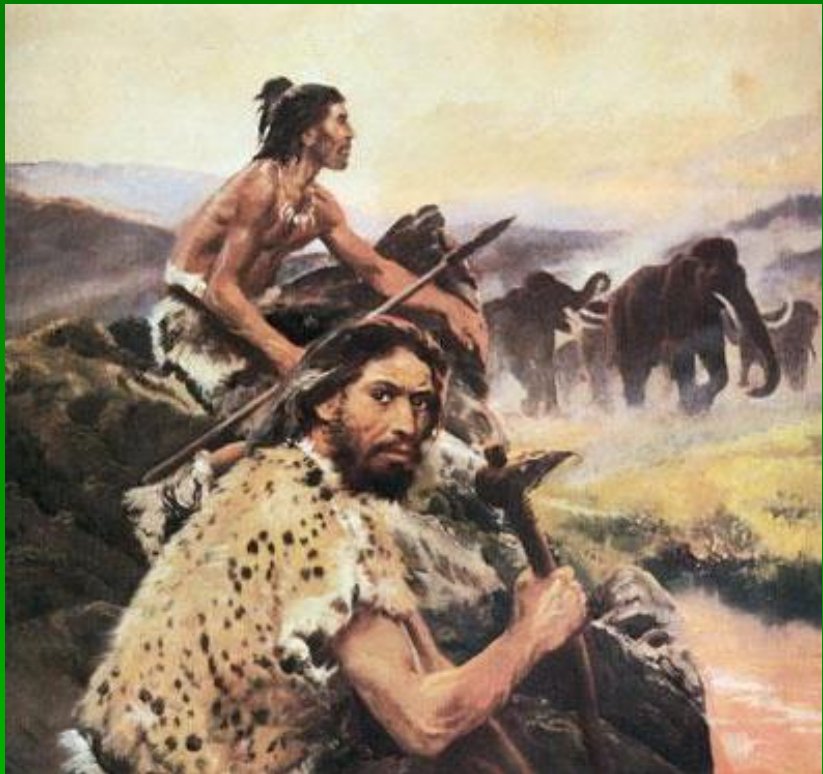

mtDNA

28.000 let stará

Šíření Homo sapiens

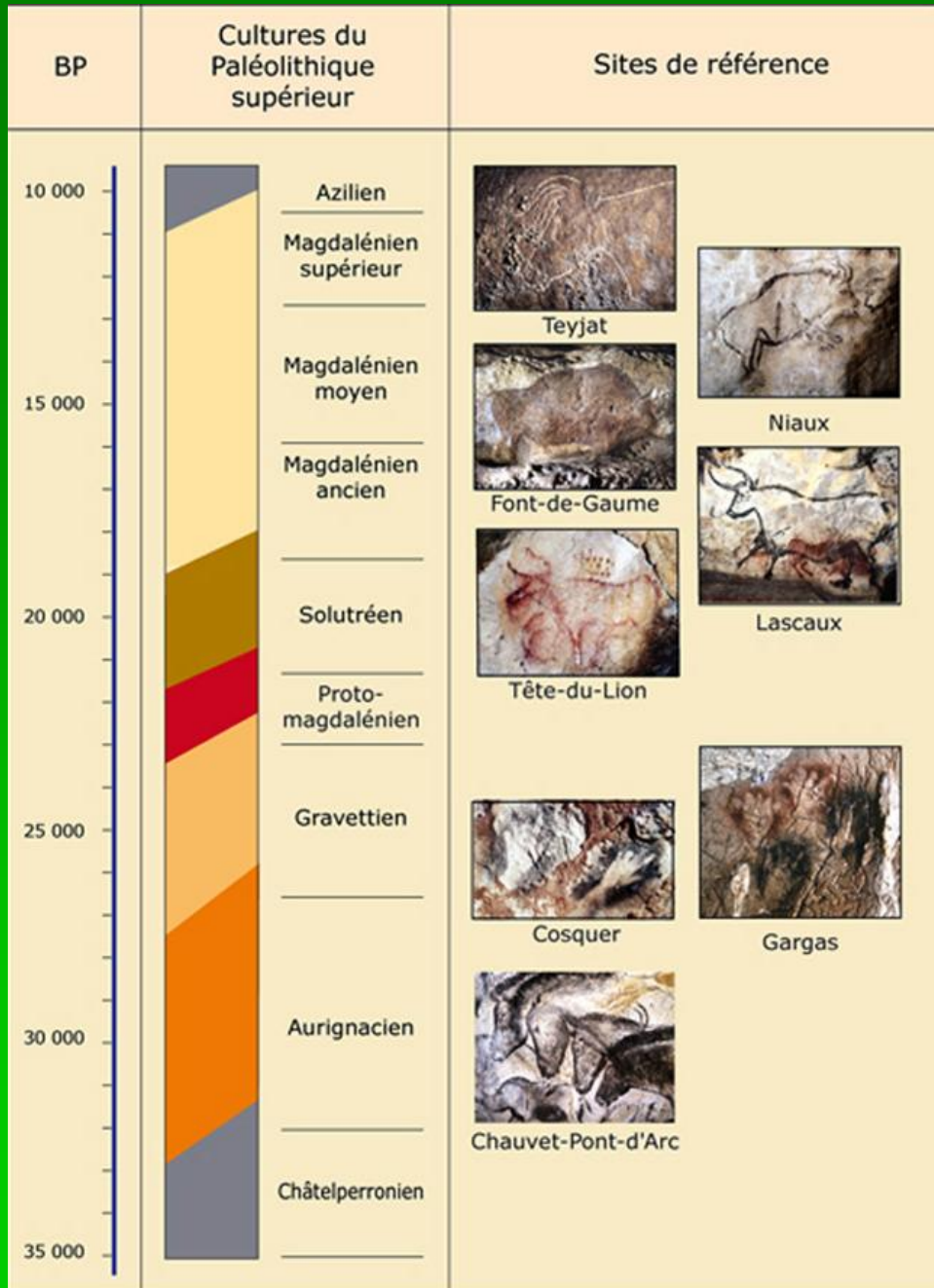

Mladý paleolit - čas lovců

Stáří přibližně 40.000 – 10.000 let

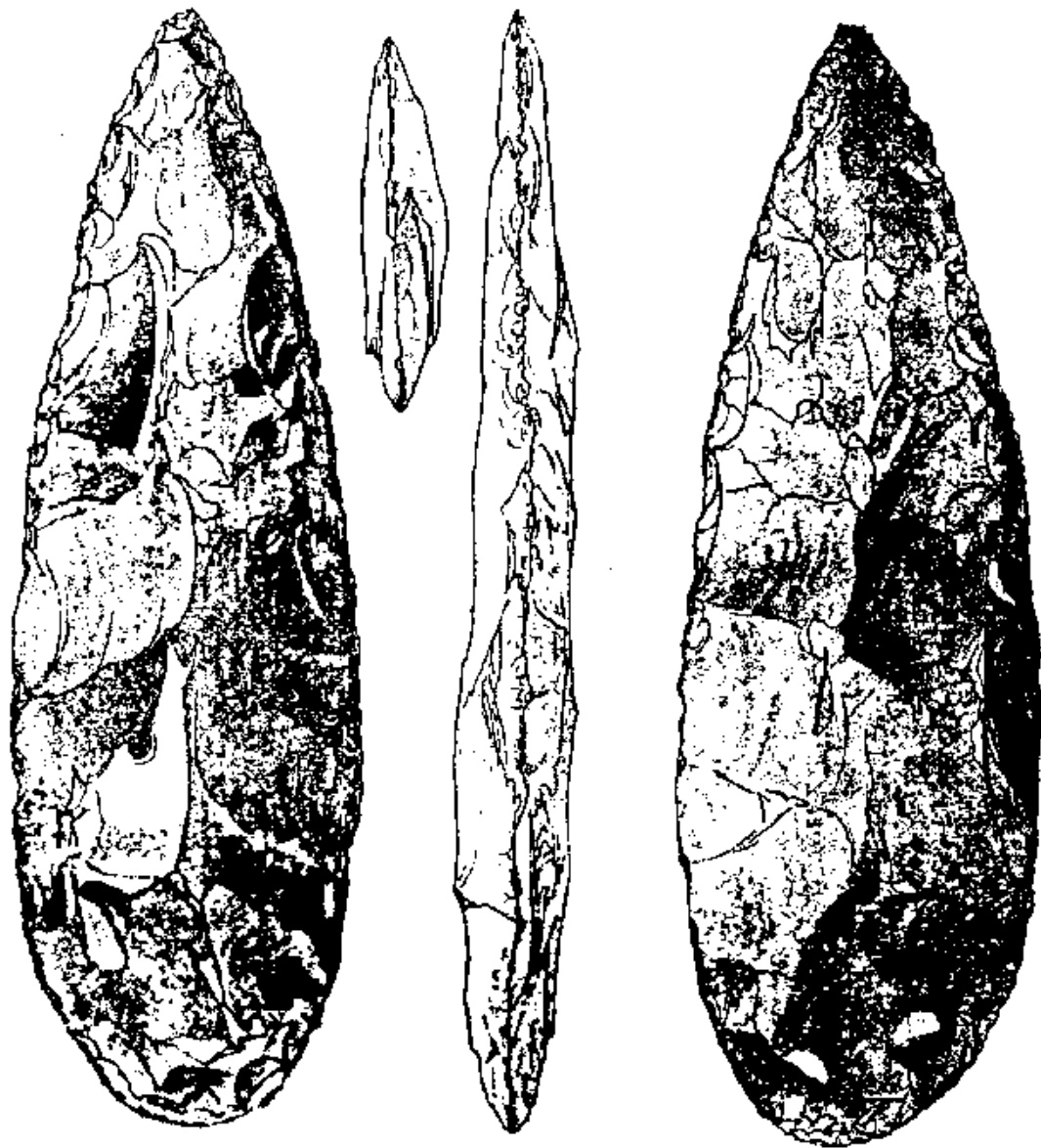
**Období člověka kromaňonského
(lokalita Cro-magnon ve Francii)**

Kultury:
azilien
magdalenién
solutréen
gravettien
aurignacien

Raný mladý paleolit

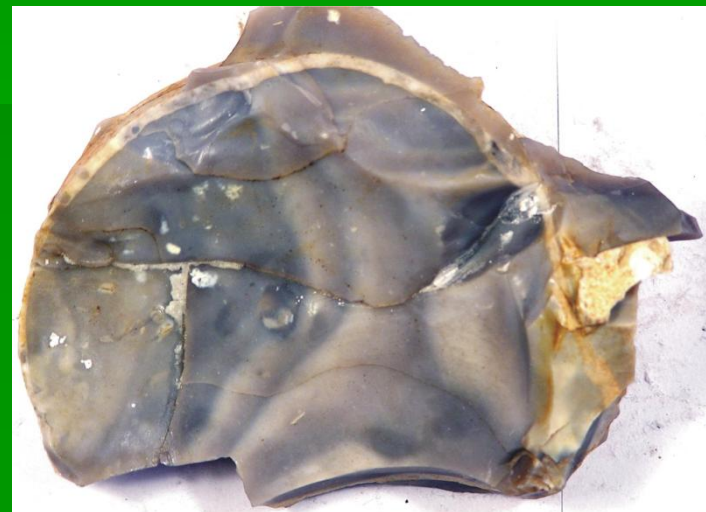
- **SZELETIEN** (jeskyně Szeleta, Bukovské hory, Maďarsko) 40.000 let
- **AURIGNACIEN** (jeskyně Aurignac, Francie) 40.000 let
- **BOHUNICIEN** (Červený kopec v Brně – Bohunicích) 38.000 let

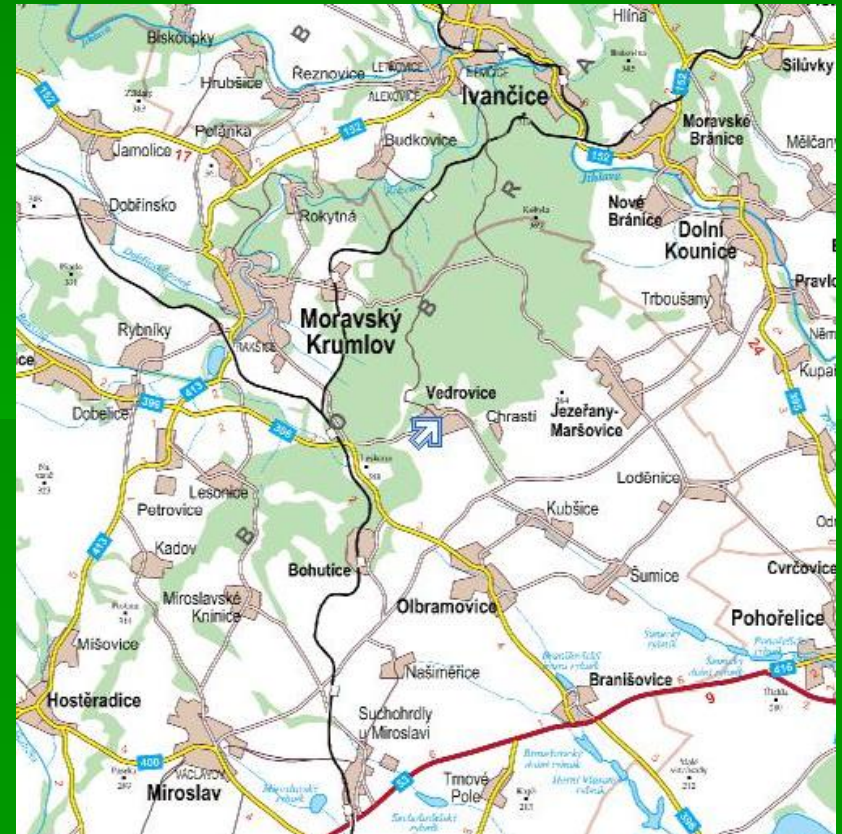
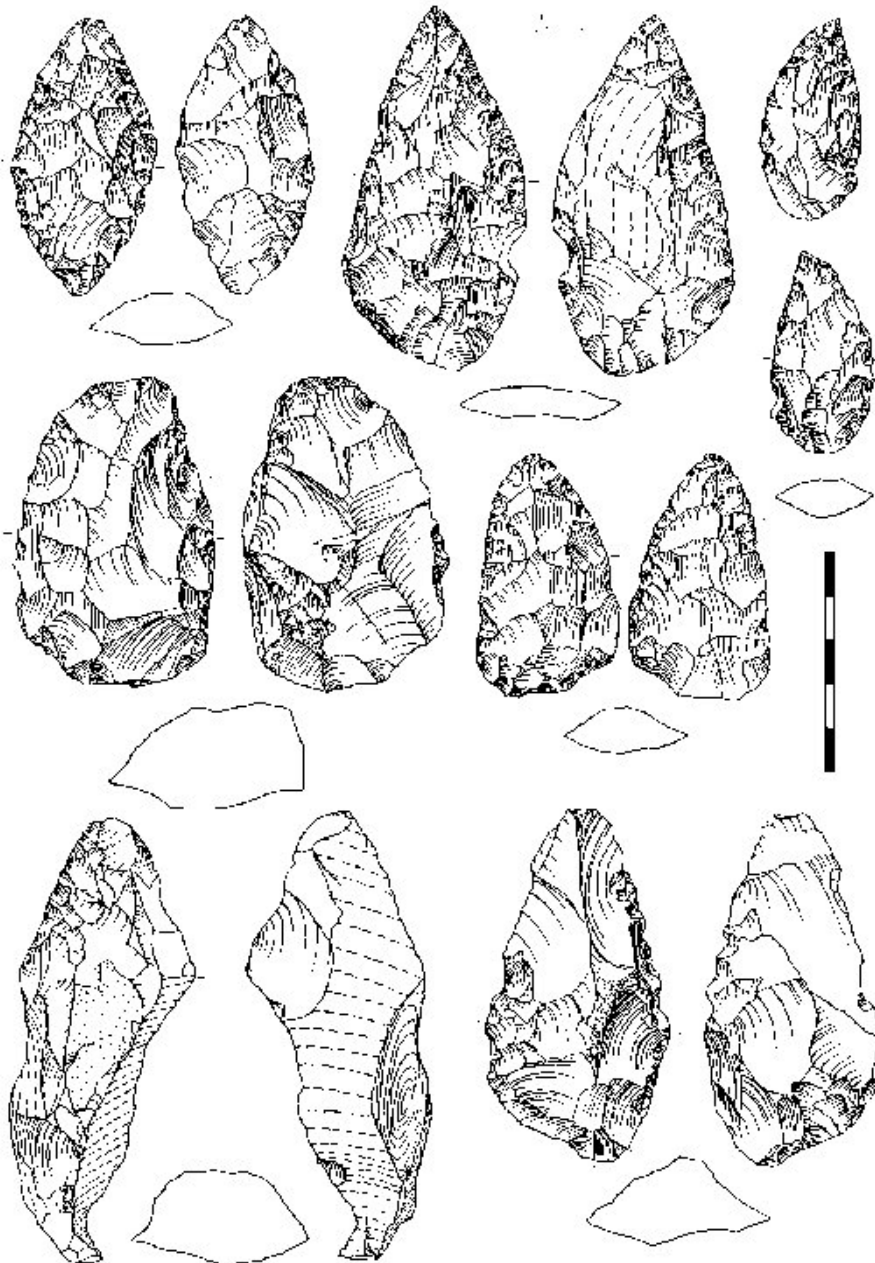
Babérlevélalakú hegy a hámori Szeleta-barlang kitöltéséből. Színe, éle, viaszaja és alapja. Kicsinyítve.

Jeskyně Szeleta

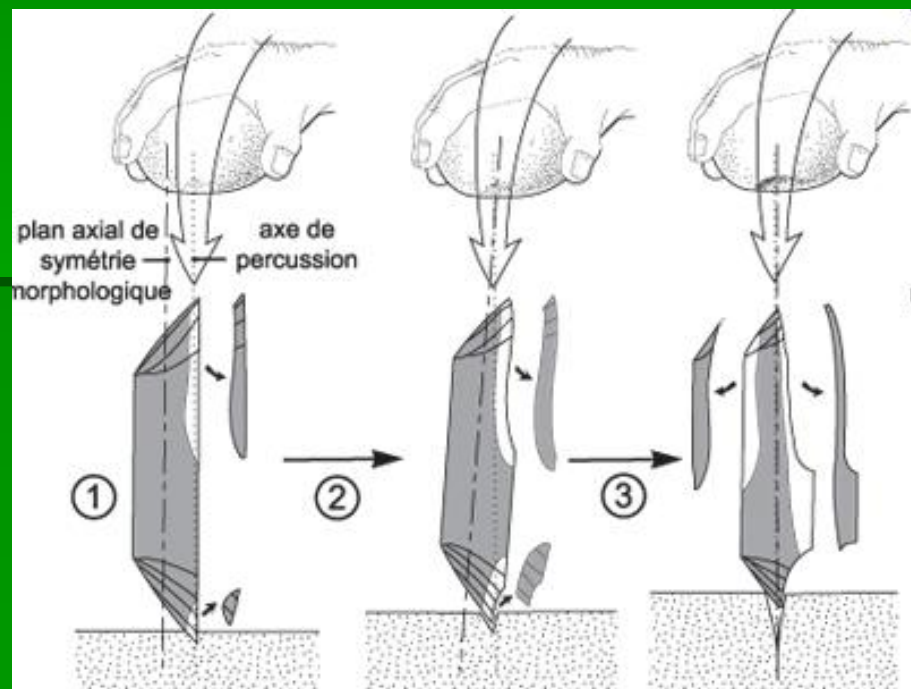
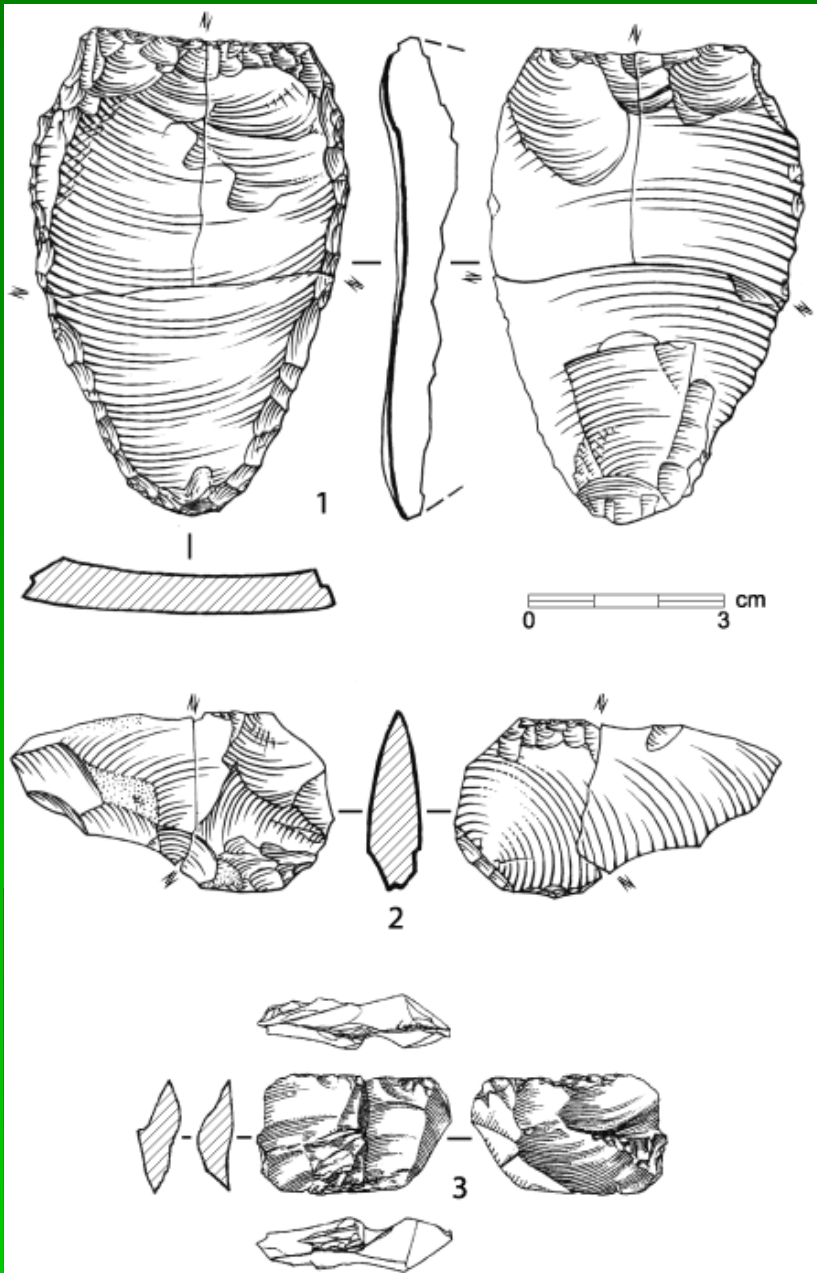

Vedrovice u Moravského Krumlova

Aurignacien

úštěpová technika

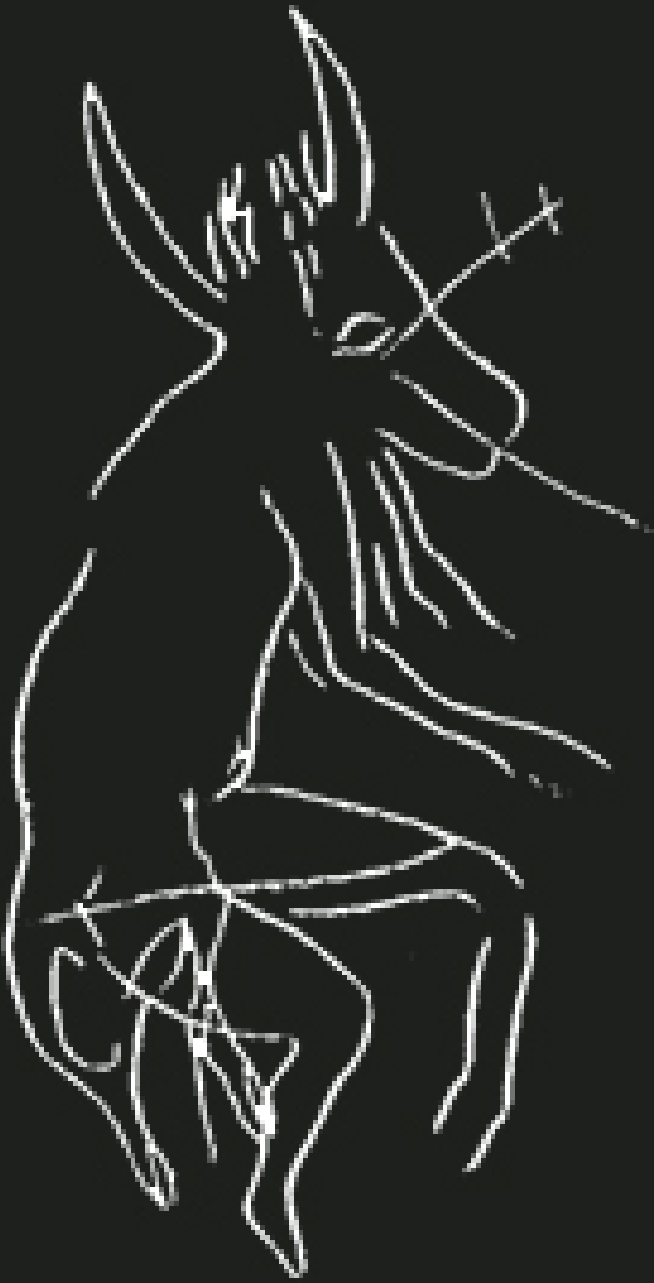
V
o
l
g
e
l
h
e
r
d

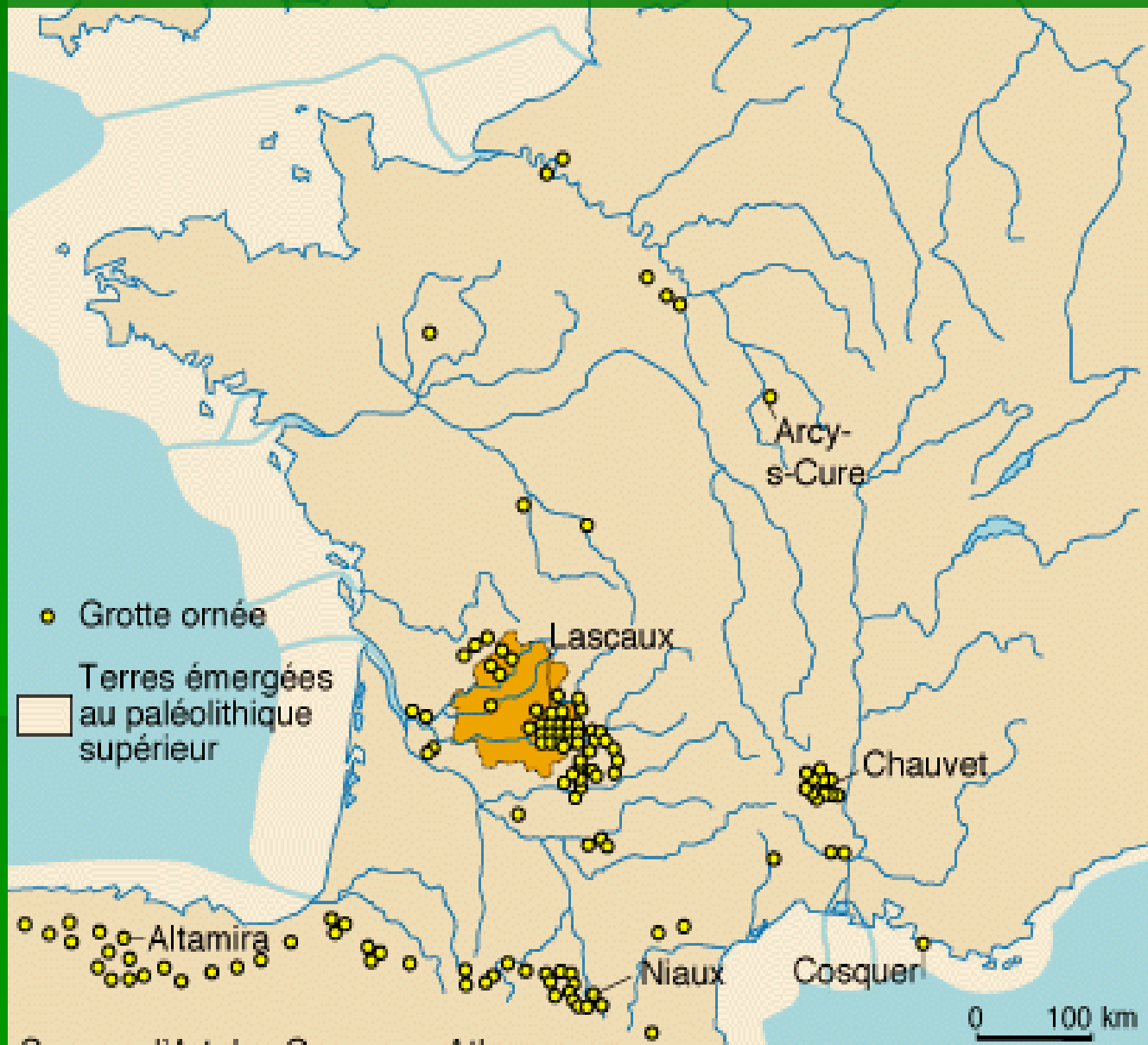

Obr. 32. Kresba kouzelníka s maskou a sobími parohy z jeskyně Trois Frères ve Francii.

Niaux

Jeskynní malby franko-kantaberského okruhu

Source : l'Art des Cavernes, Atlas des grottes ornées paléolithiques françaises, Ministère de la culture, 1984

**Marcelino Sanz
de Sautuola
1879
Altamira**

Altamira - krásná vyhlídka

Altamira je jeskyně bizonů

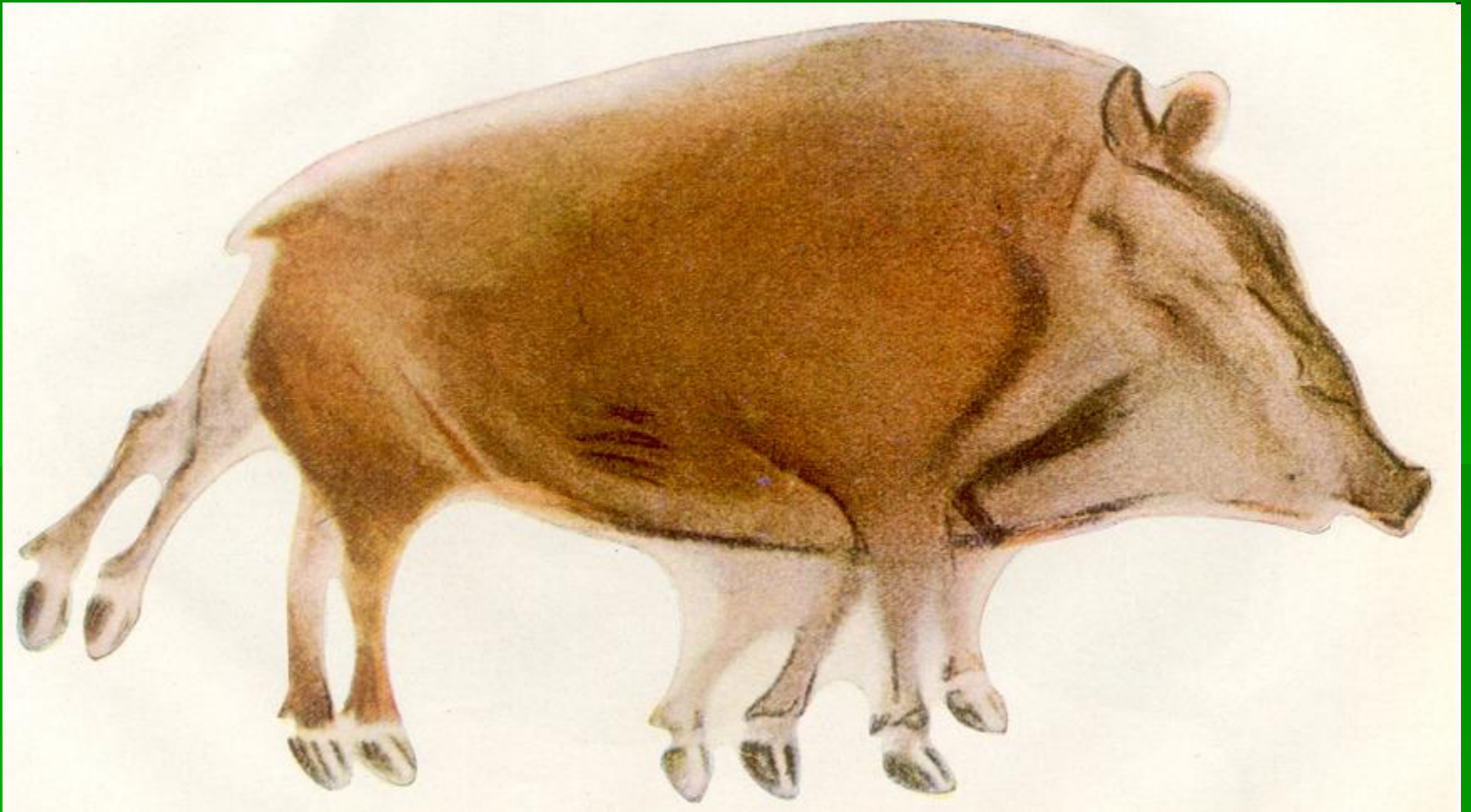
Altamira má 76 bizonů

... také záhady

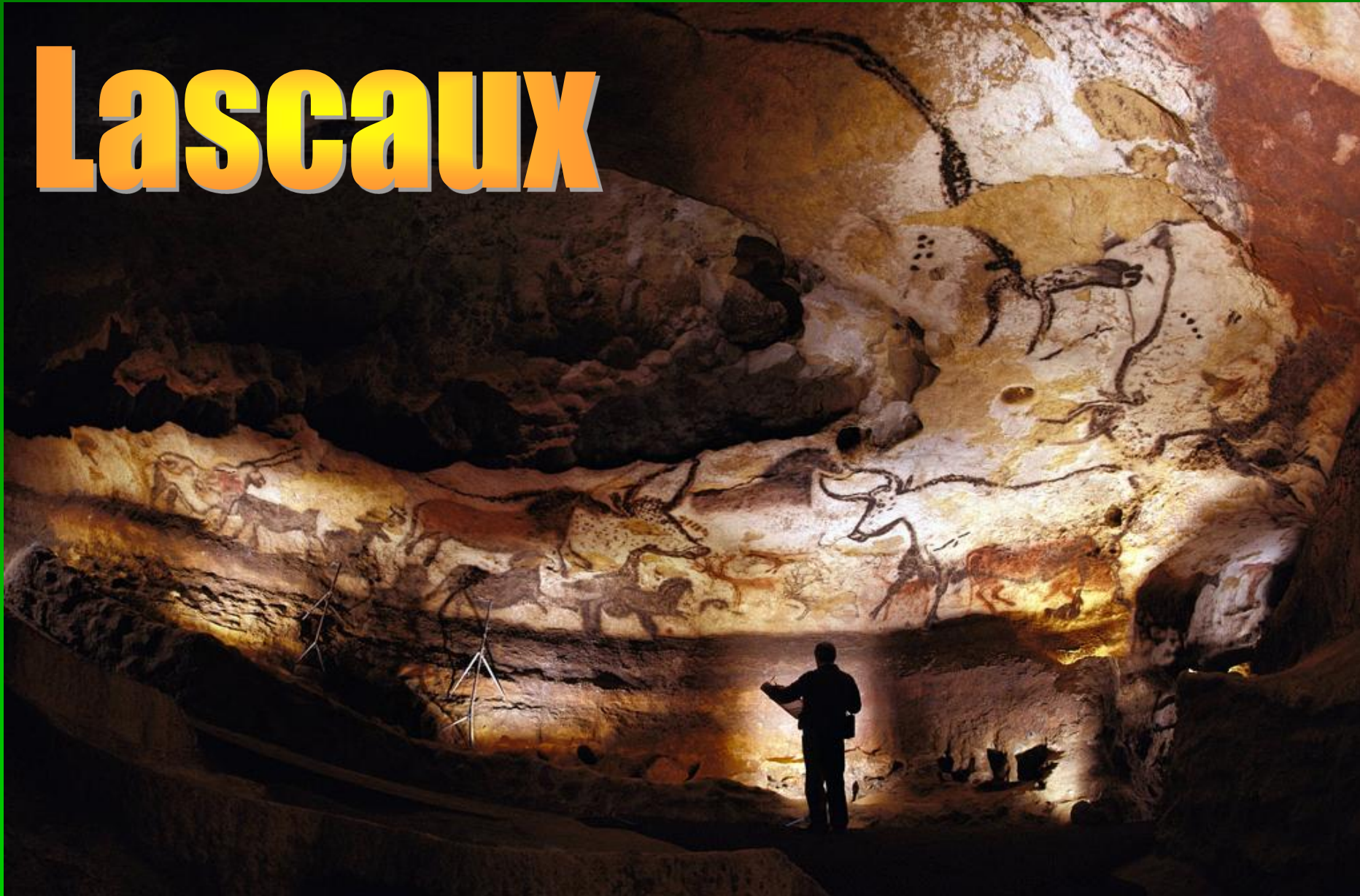
Kinetismus v Atlantide?

Altamirští oranti

Lascaux

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Pravěký Louvre

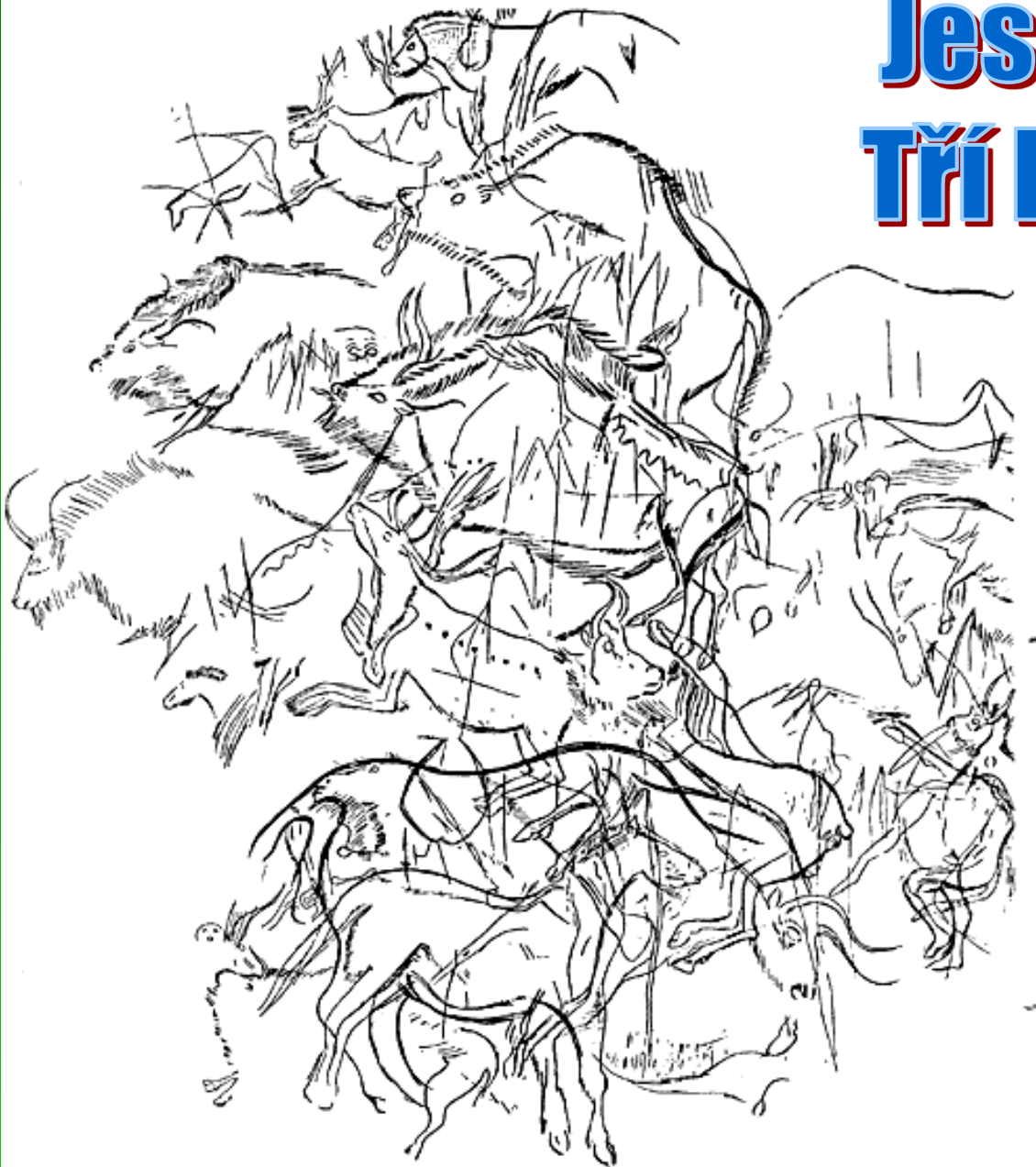
Divocí tuři ?

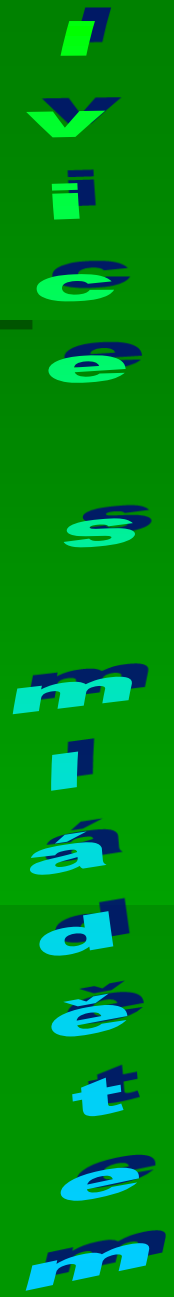
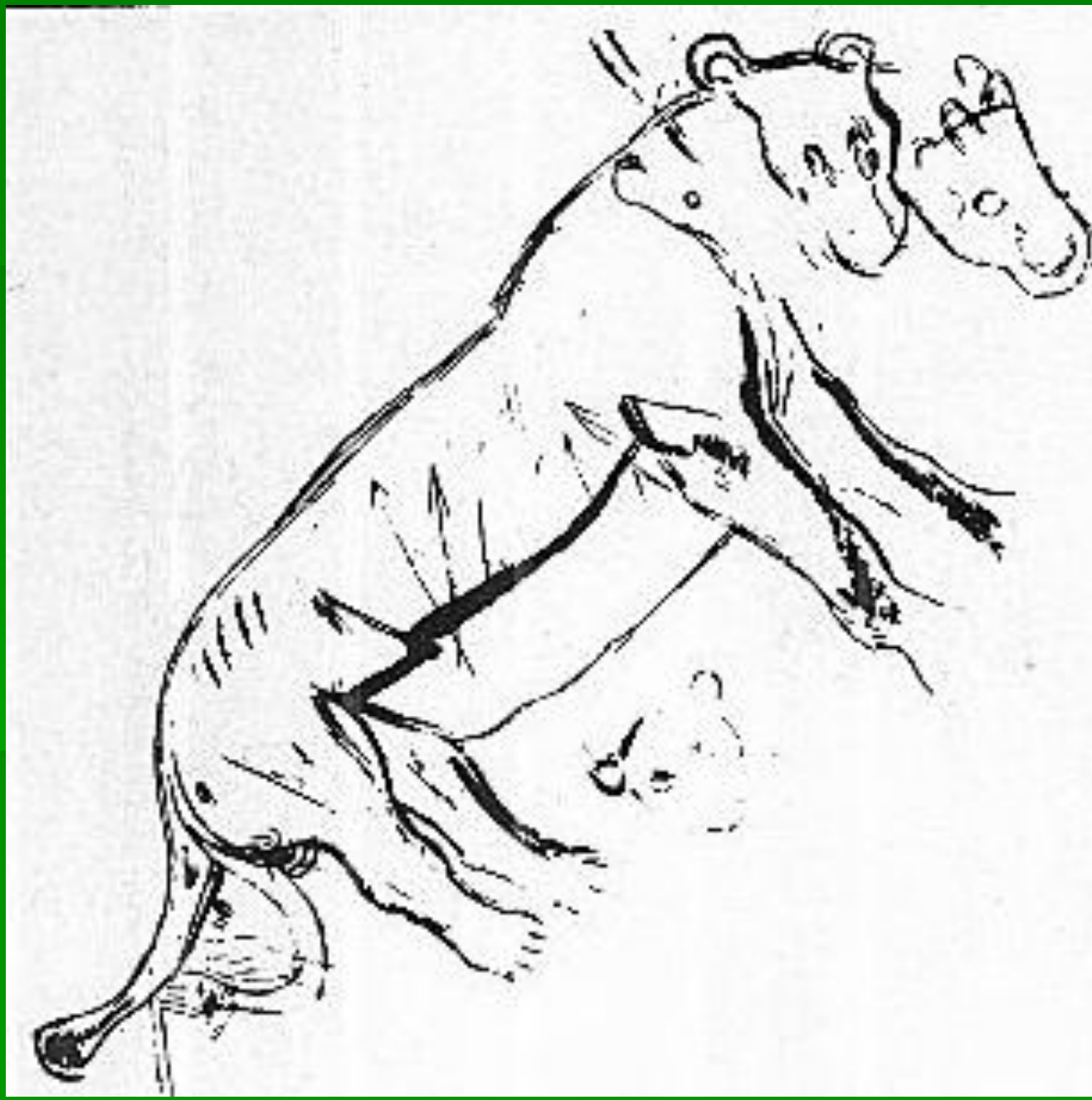

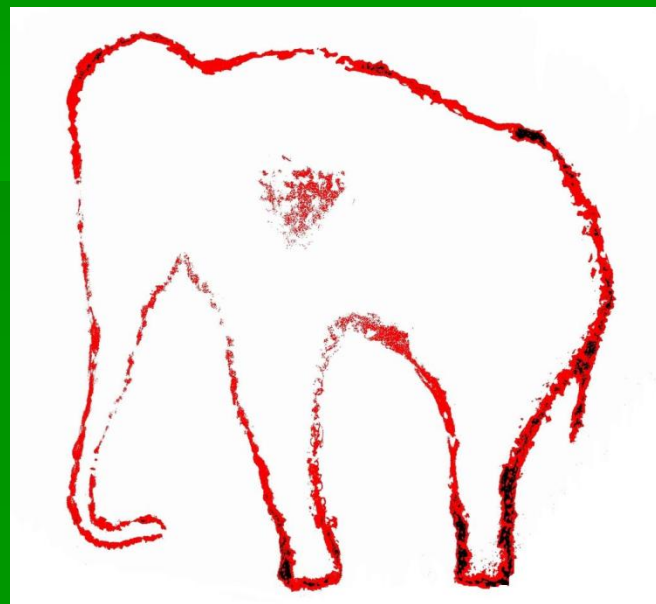
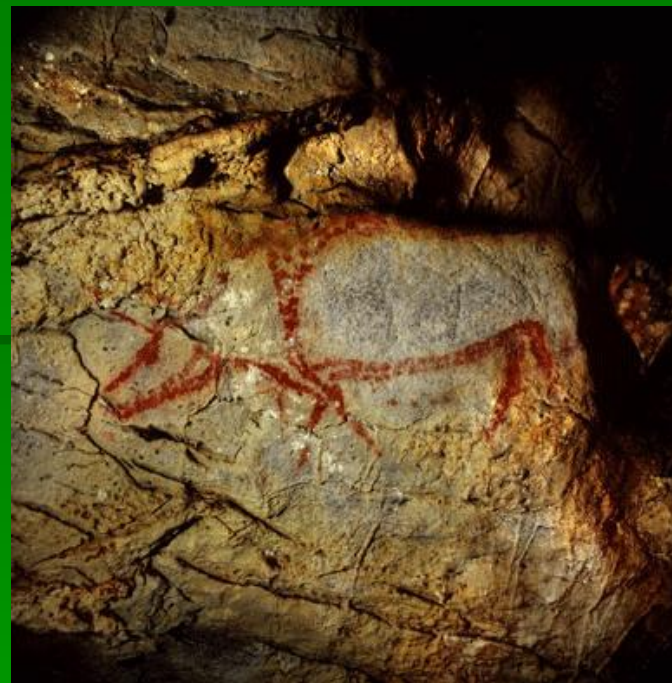
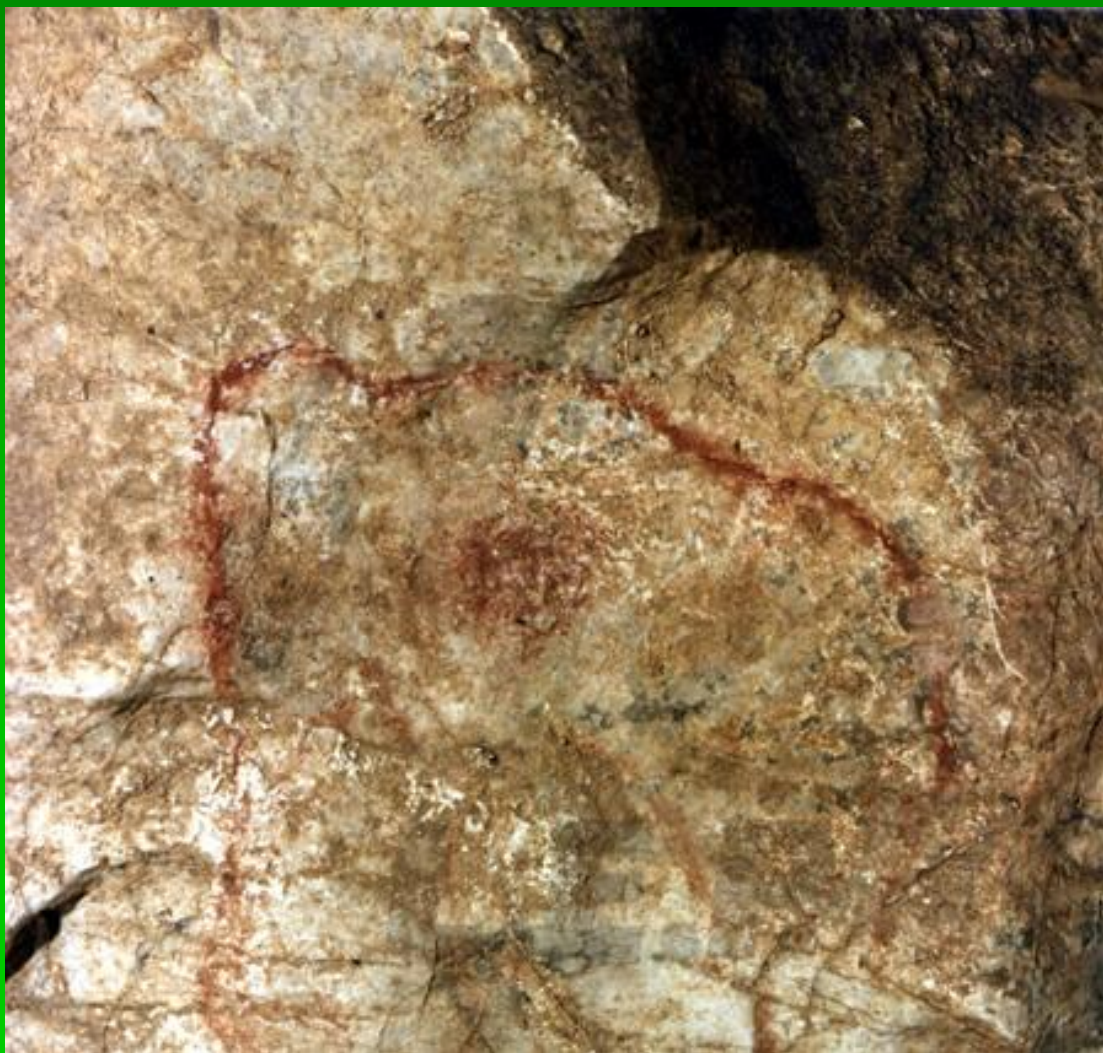
Záhada
Ptačího
muže
z
Lascaux

Jeskyně Tří bratří

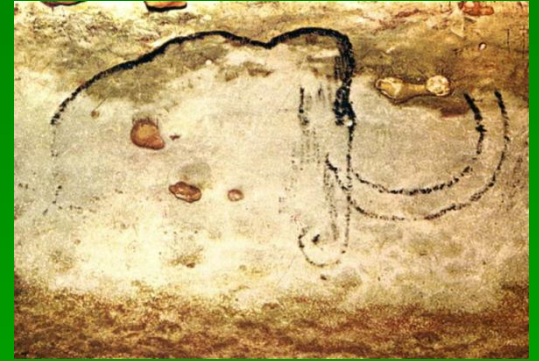

Jeskyně Pindal: "rentgenový styl"

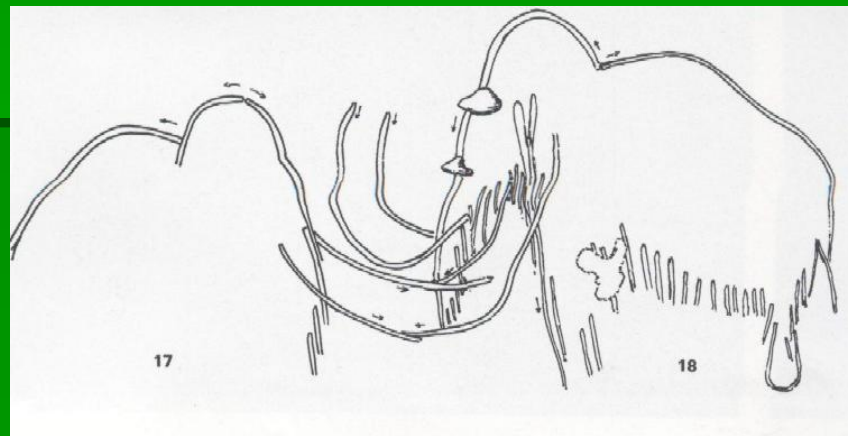
Rouffignac

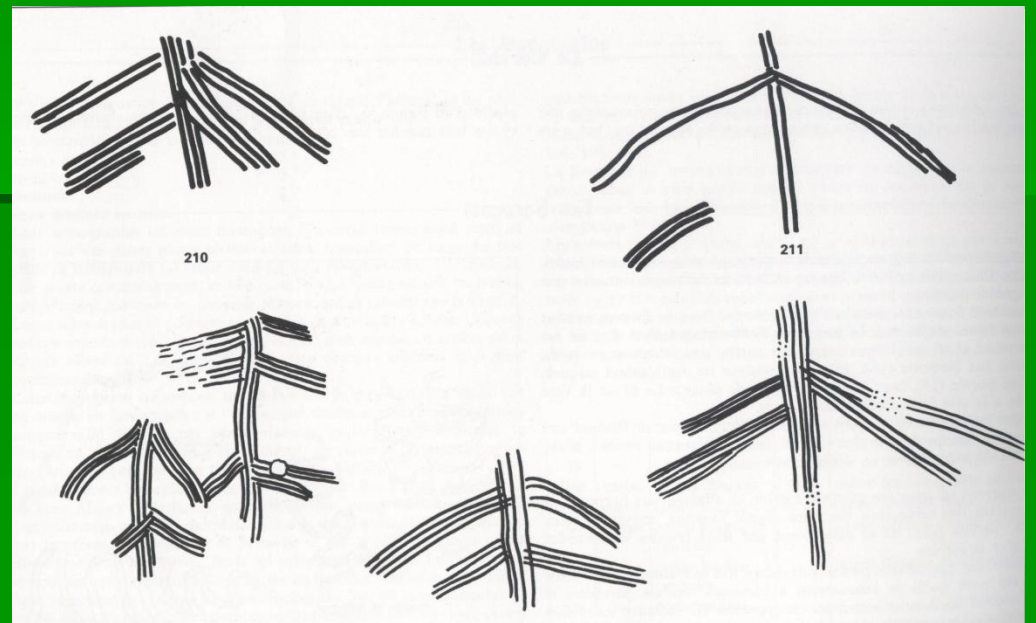
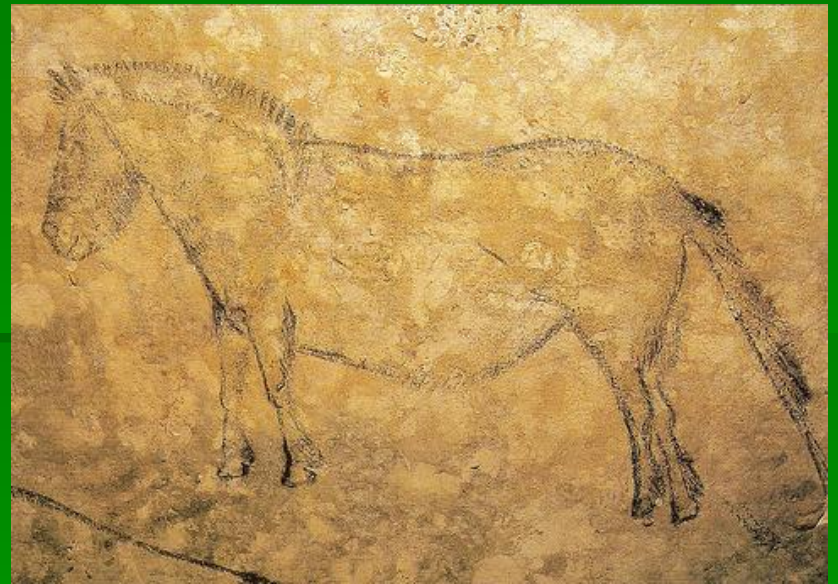

Rouffignac – Grotte de Miremont 1956 – bitva o mamuty

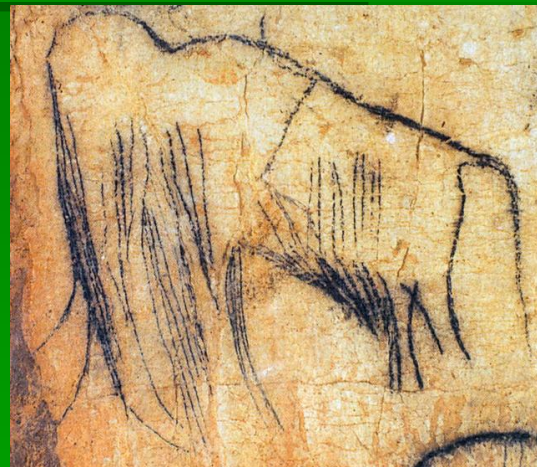
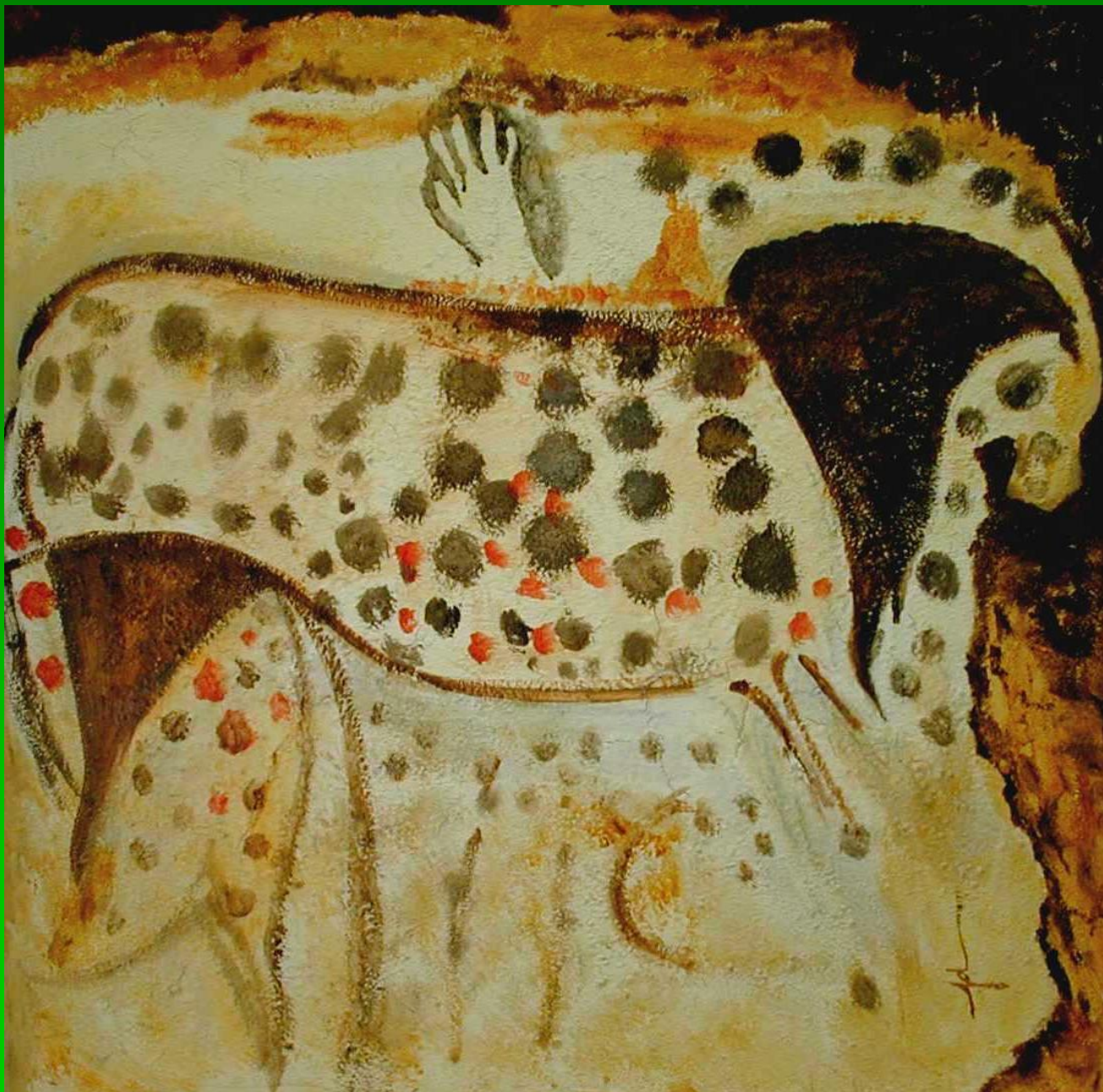
- 137 mamutů
- 24 bizonů
- 14 koní
- 11 kozorožců
- nosorožec
- 3 lidské figury
- 5 znamení chatrčí

**System říčních tunelů
ve třech patrech
1. patro 7 km chodeb**

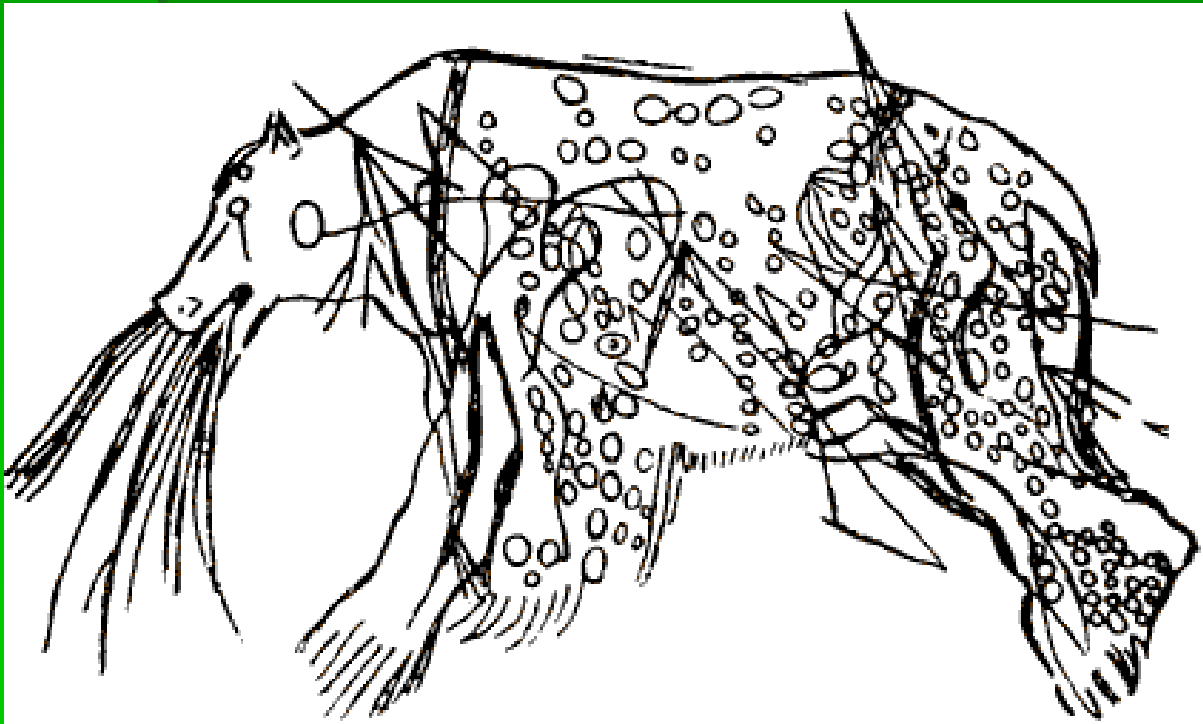
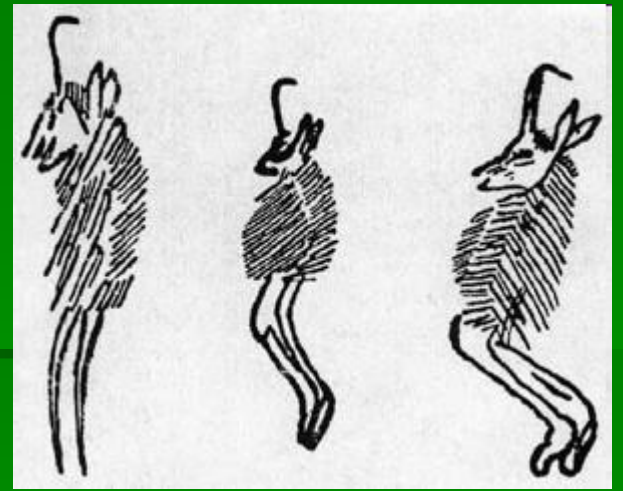

Pêche Merle

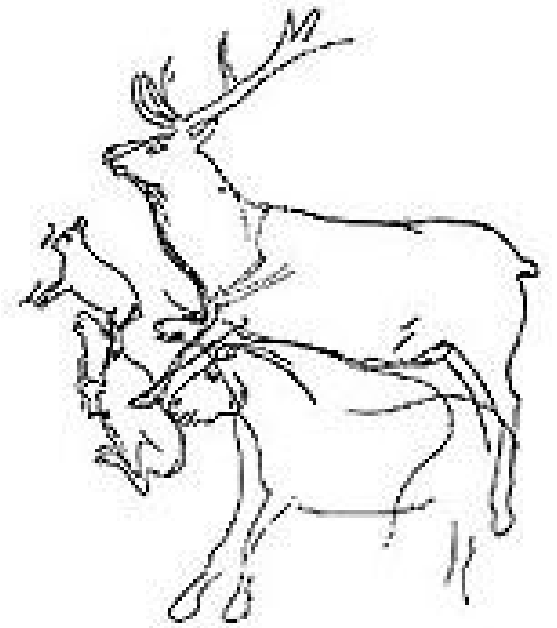
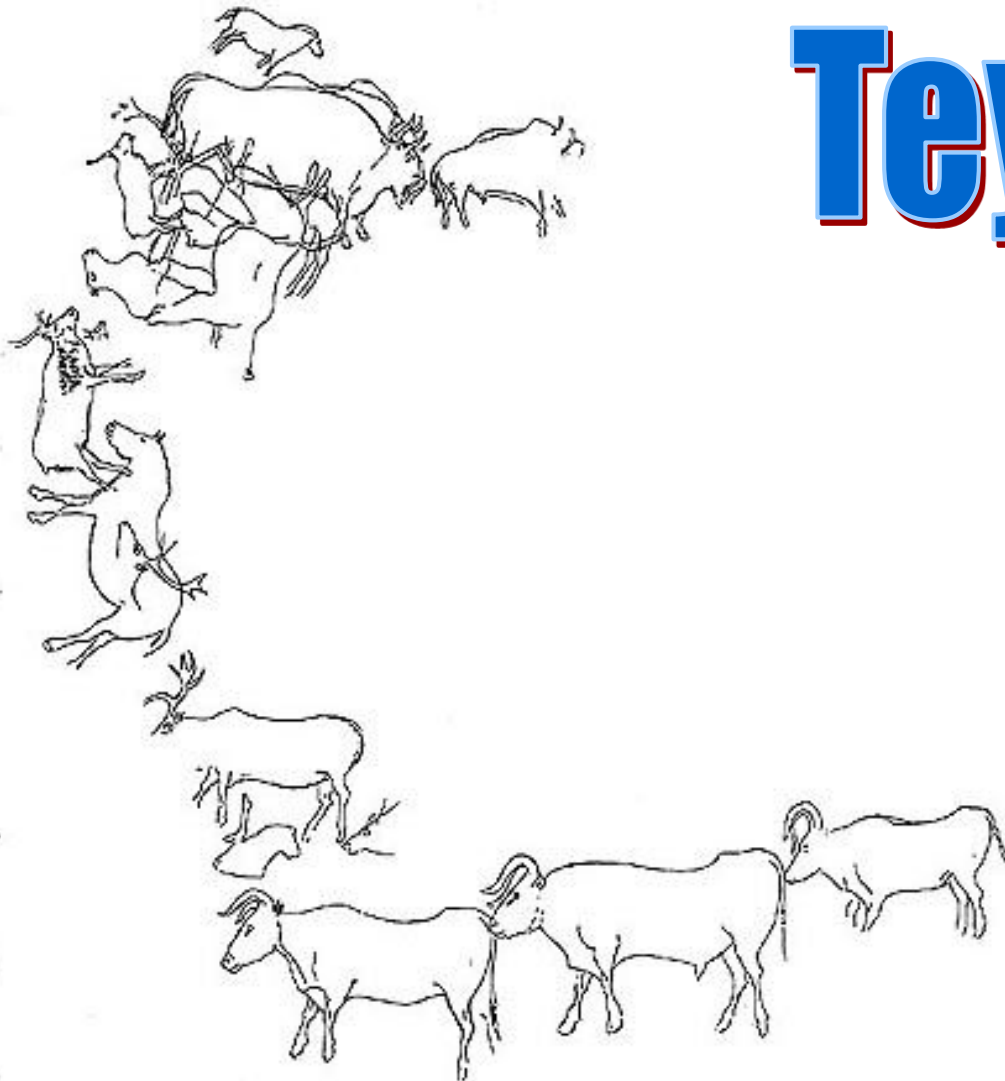
Grotte de la Mairie

Teyjat

Jeskynní umění

Teyjat

Jeskyně Chauvet

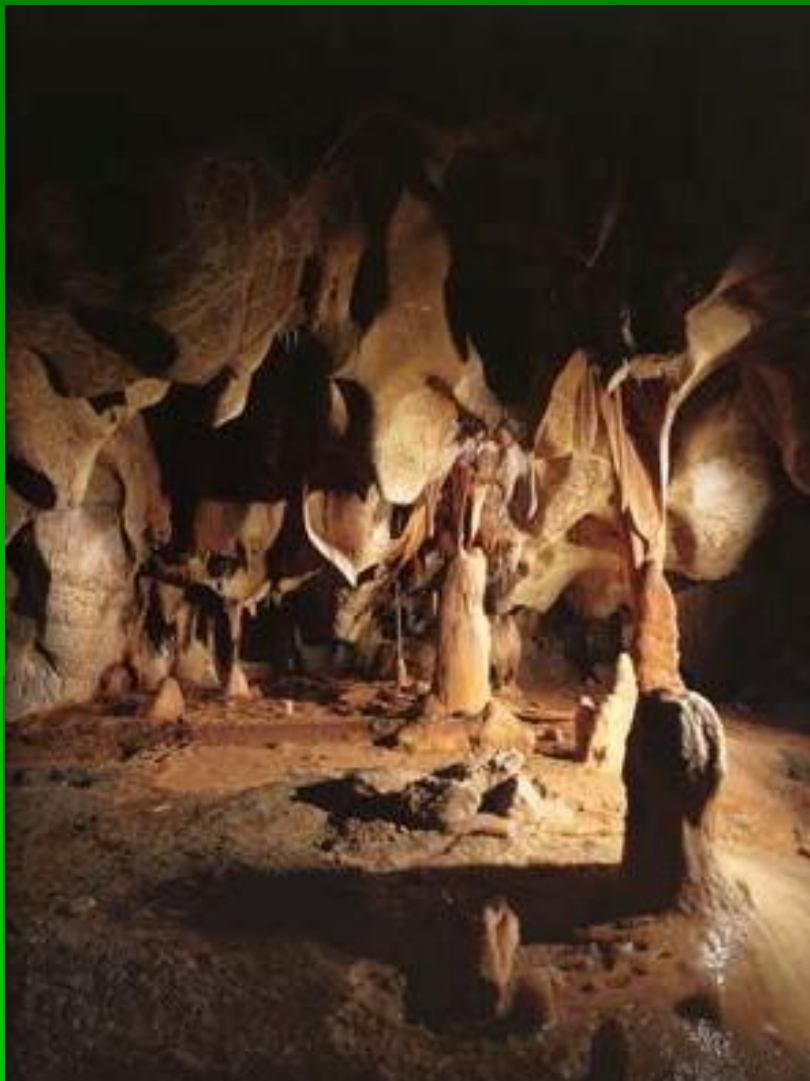
objevená v prosinci 1994

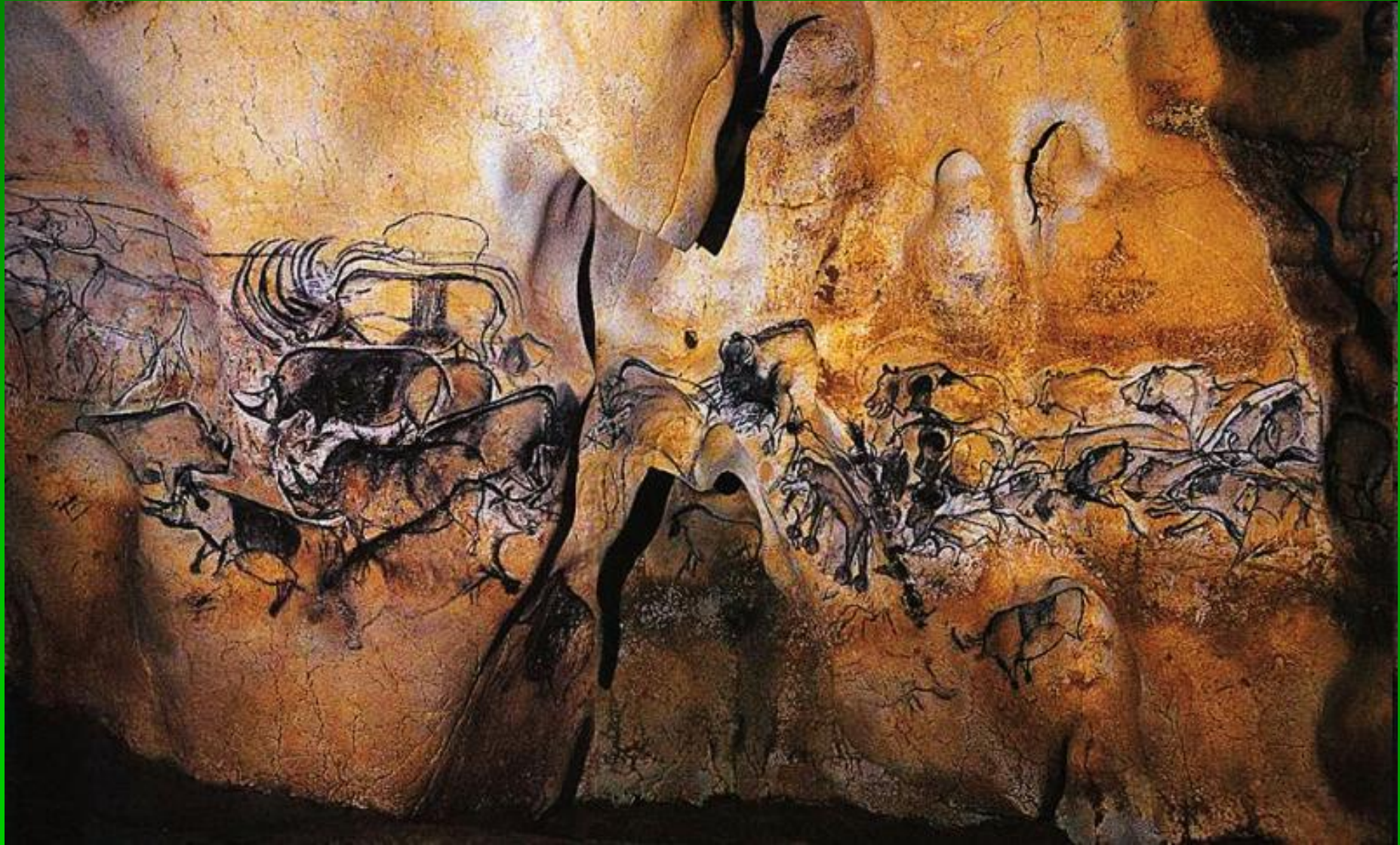

Christian Hillaire, Jean-Marie Chauvet a Eliette Brunellová

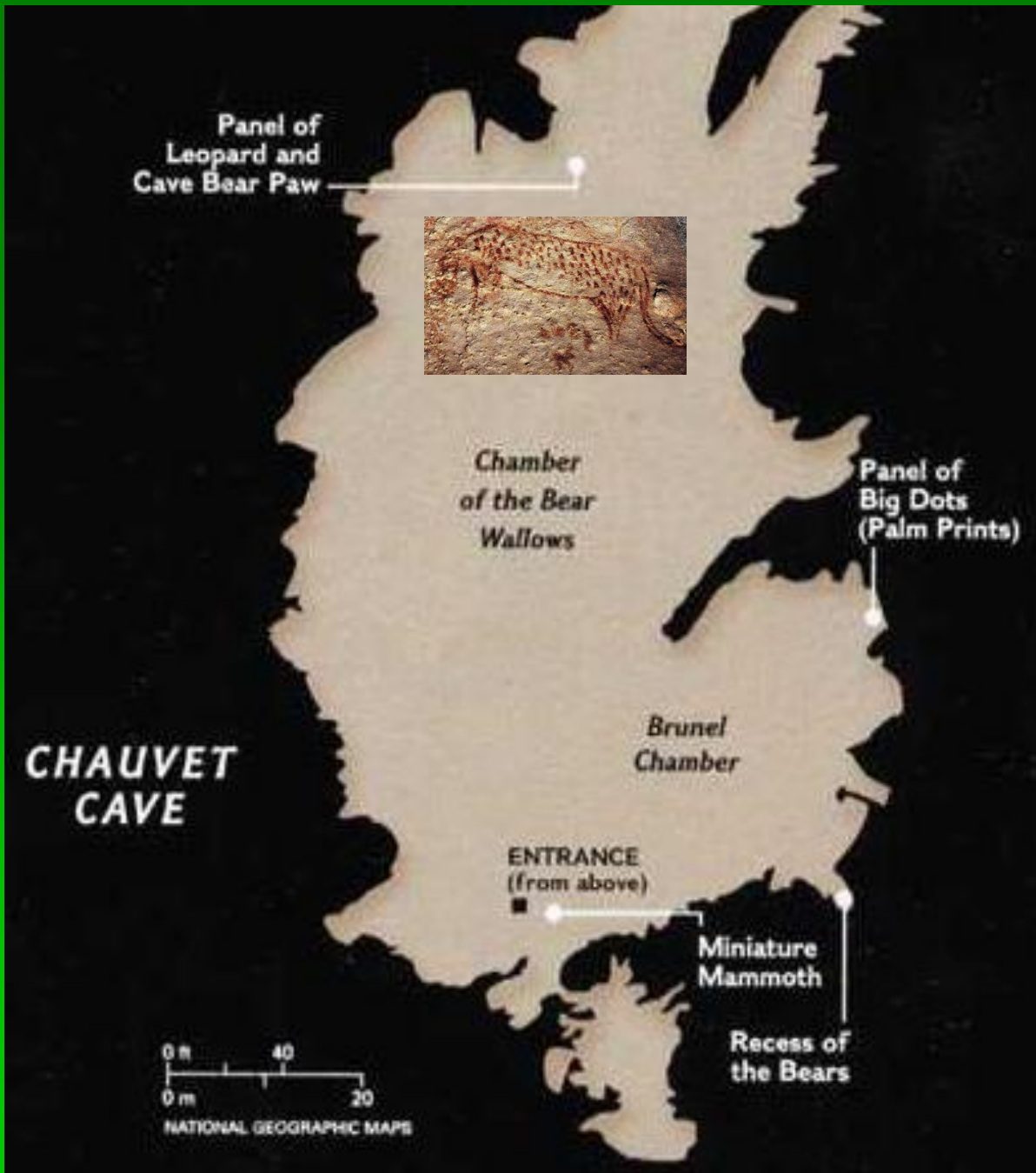
Krápníky Chauvetovy jeskyně

Panel nosorožců a lvů

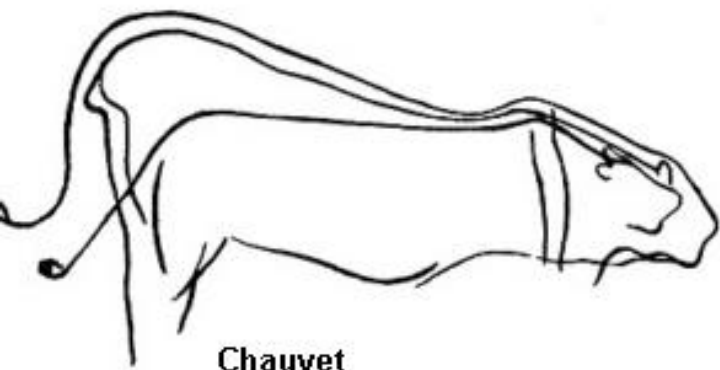

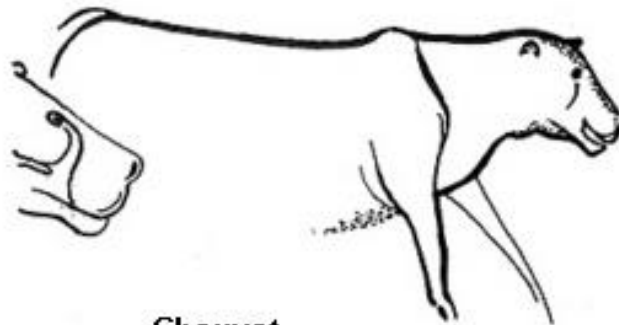

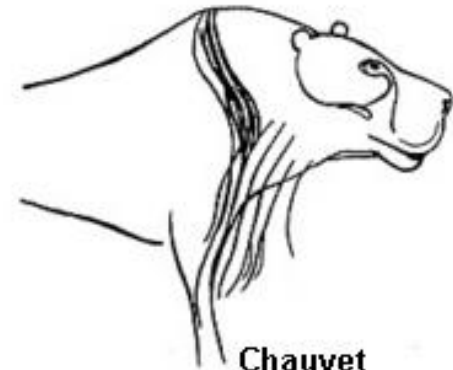
Panel Ivú

Chauvet

Chauvet

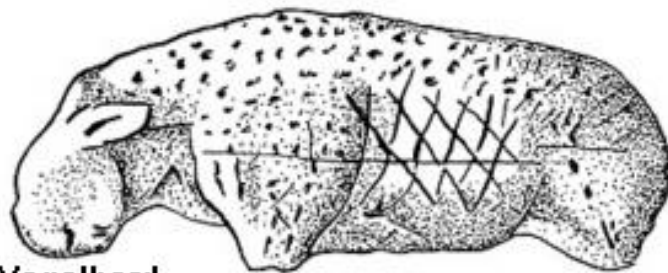
Chauvet

Aldène

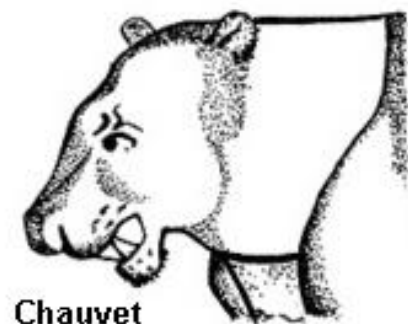
La Marche

Vogelherd

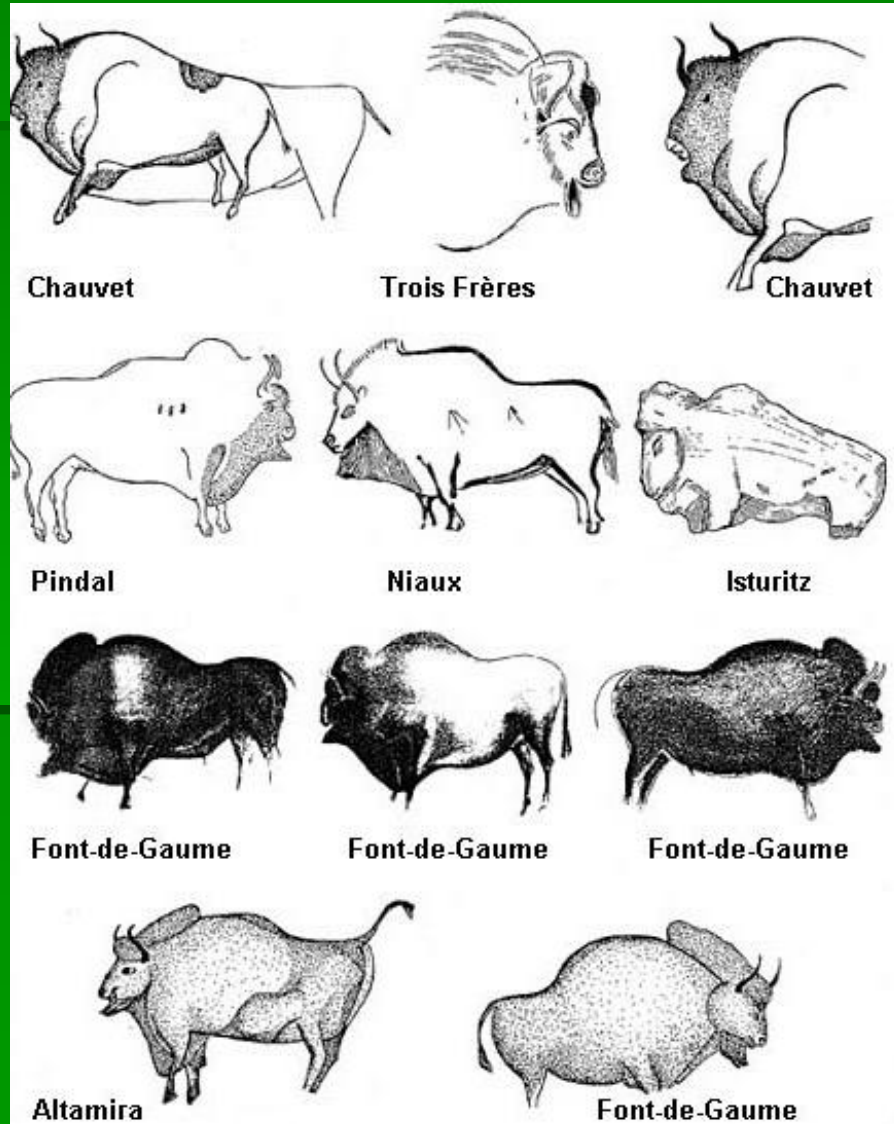
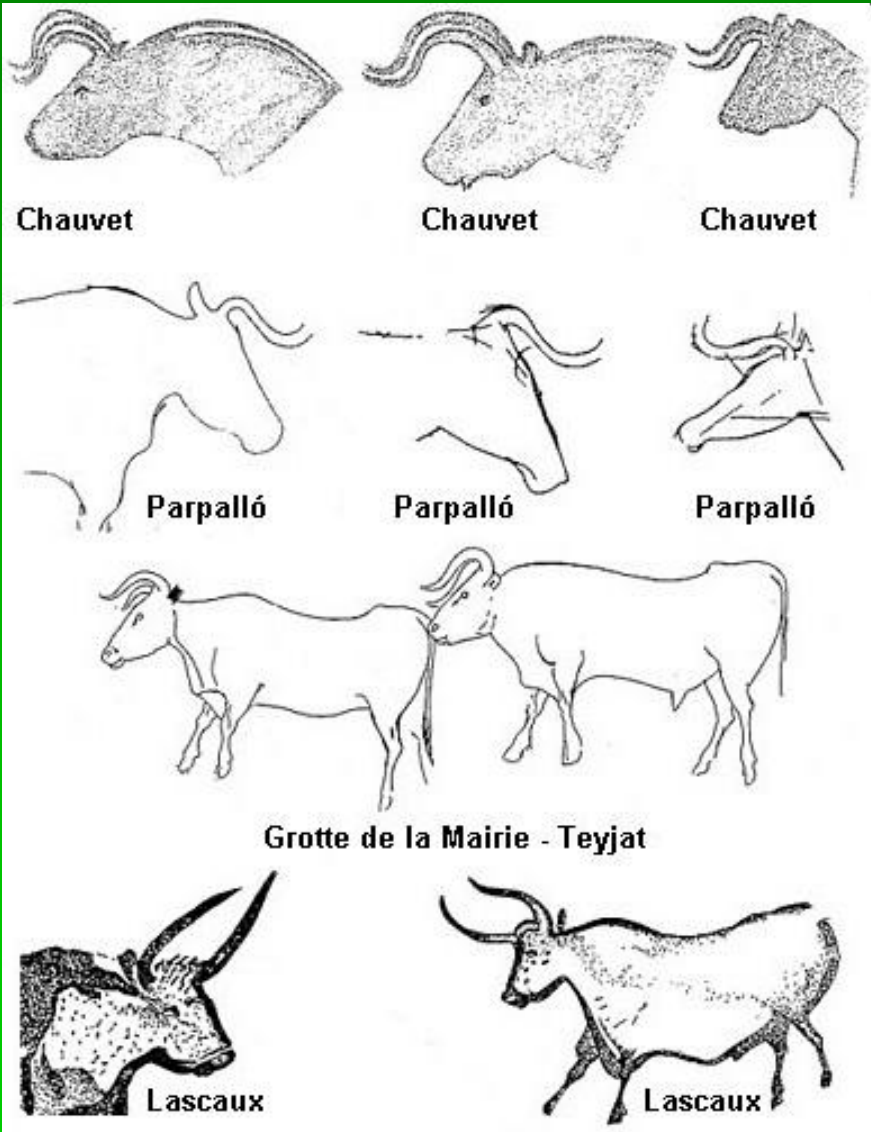

La Marche

Chauvet

Srovnání turů a bizonů

Chauvet

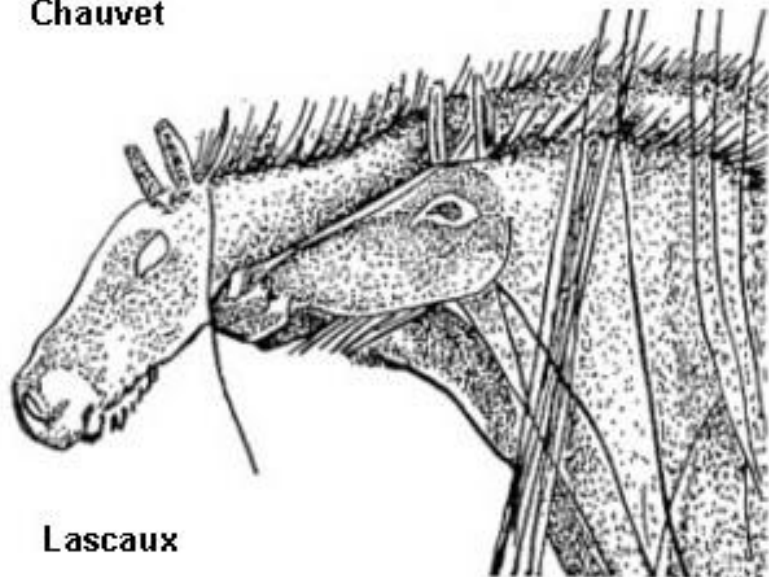
Je tu znázorněno na tři stovky zvířecích jedinců: nosorožci dominují (47 x tj. skoro čtvrtina - 22 % vyobrazení), lvi zabírají 17 % (36 x), mamuti 16 % (34 x), koně 12 % (26 x), bizoni 9 % (19 x), medvědi 5,5 % (12 x), různá jiná zvířata (kozorožci, jeleni atd.) jsou méně četná.

Koně a terianthropus

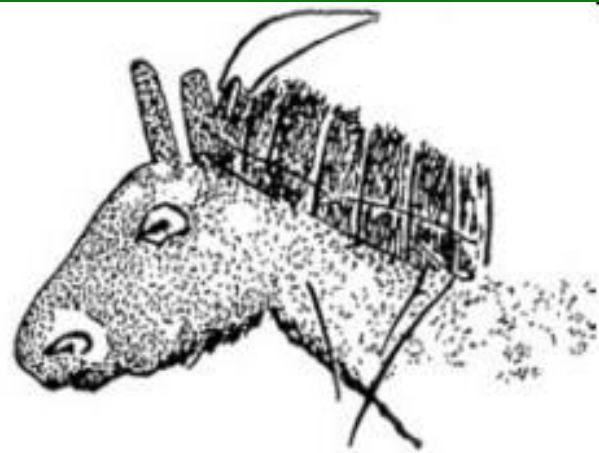

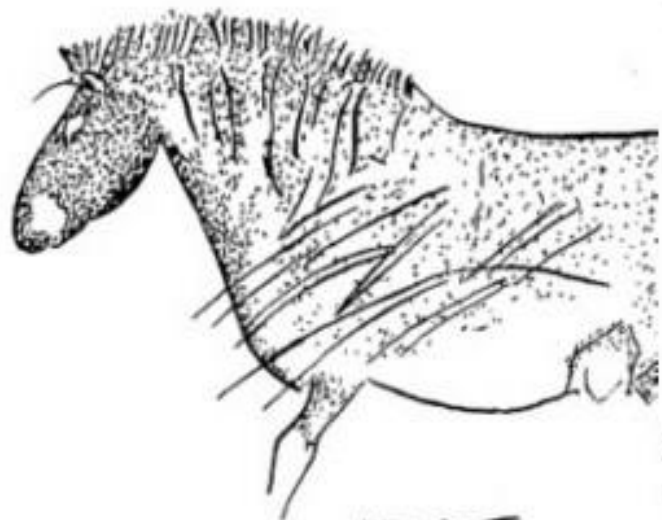
Chauvet

Lascaux

Cosquer

Cosquer

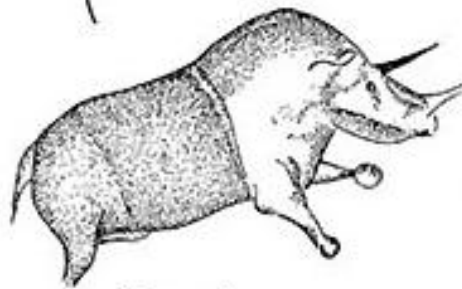

Chauvet

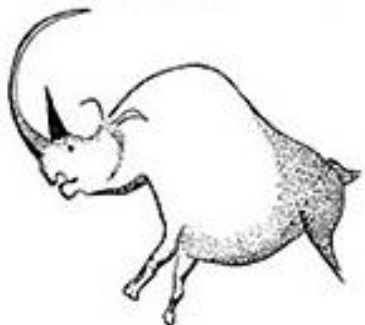

Nosorožčí spartakiáda

Chauvet

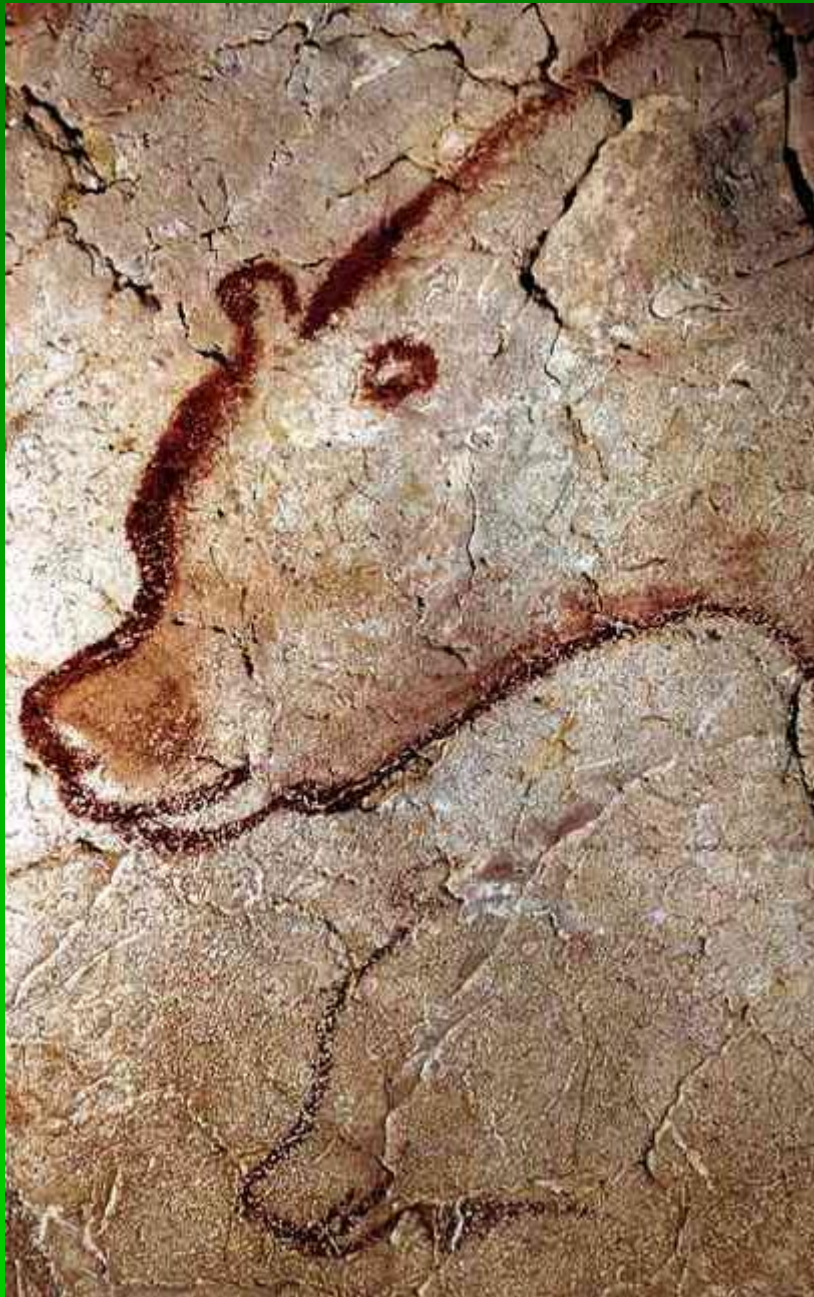

Chauvet

Medvídek

Pů

Unikát mladopaleolitického umění

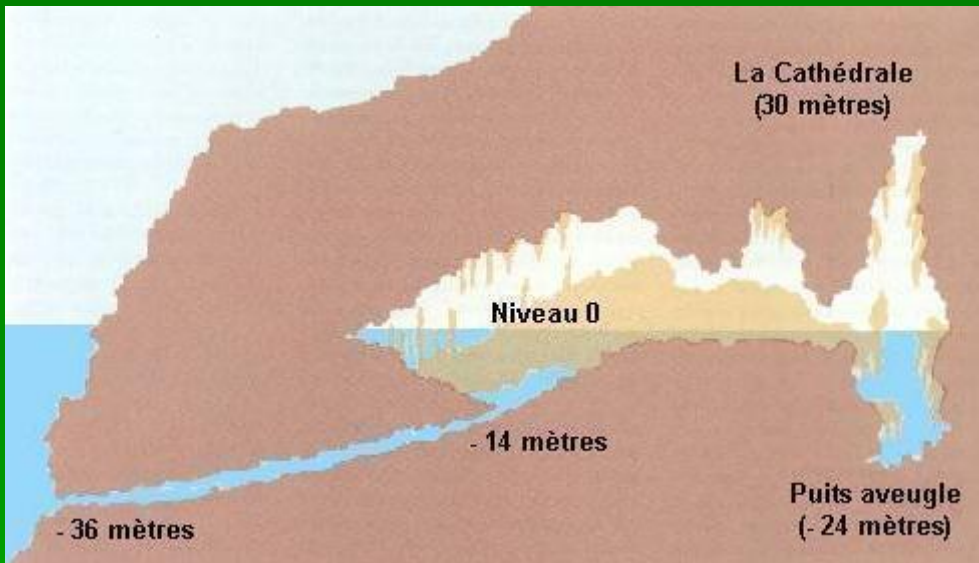

Levhart, leopard, pardál nebo panther ?

Chauvet

Jeskyně Cosquer u Marseille 27.000 - 19.000

Otisky rukou ve francouzských a španělských jeskyních

Chauvet

Fuente del Salín

Pech-Merle

Chauvet

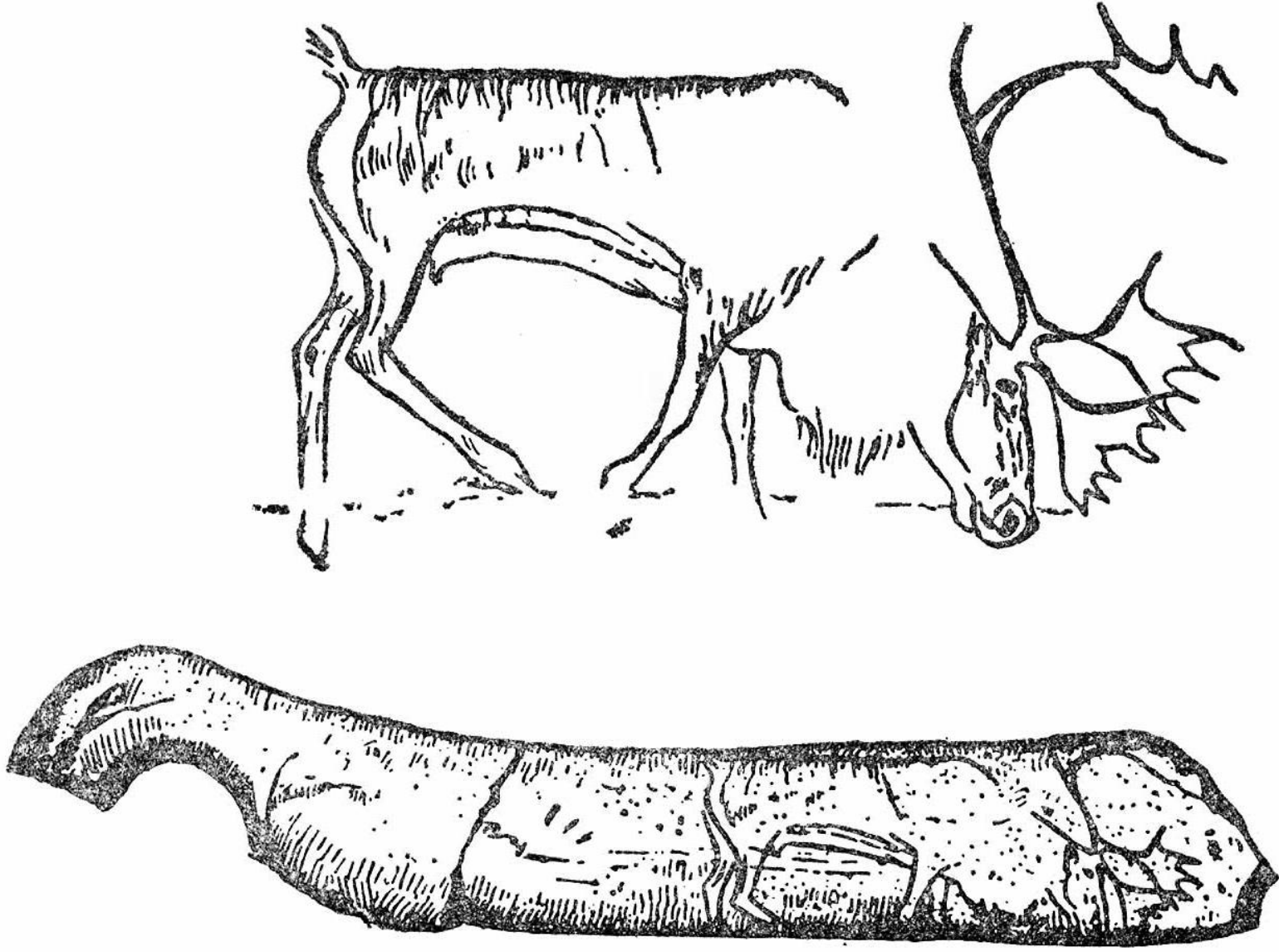
Fuente del Salín

Labattut

Poisson

5 0 0 = 4 0 = 0 0 0 K

Tuc d'Audoubert

Paléolithique supérieur

Aurignacien - 35 000 ans

Grotte Chauvet

Gravettien - 28 000 ans

Grotte Cosquer

- 20 000 ans

Maximum
glaciaire

Magdalenien - 18 000 ans

Grotte de Lascaux

Azilien - 10 000 ans

Fin de la dernière
glaciation

Brassempouy

29.000

Vogelherd

řezby z mamutoviny

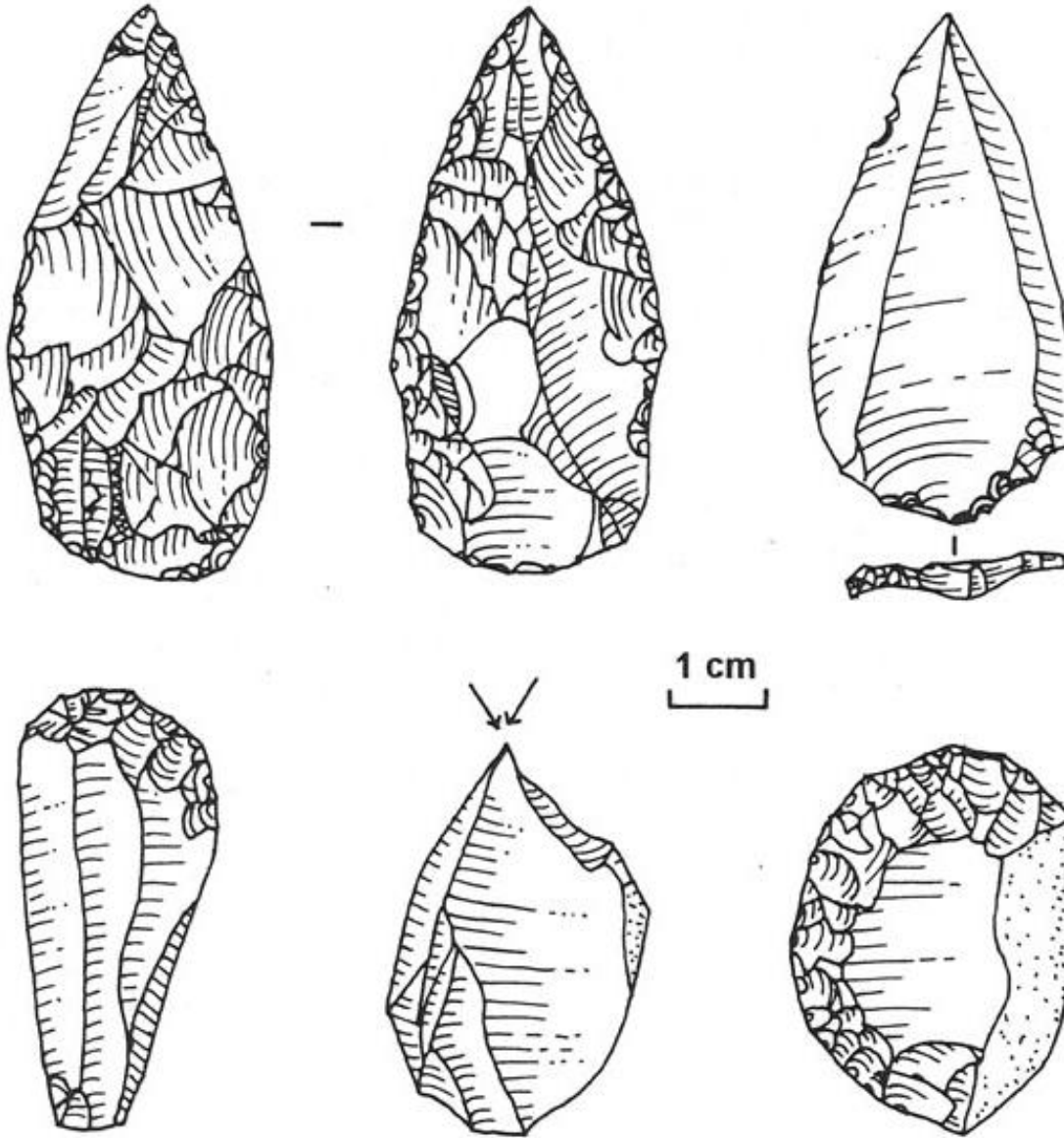

Listovité hroty

levalloiský hrot

škrabadla

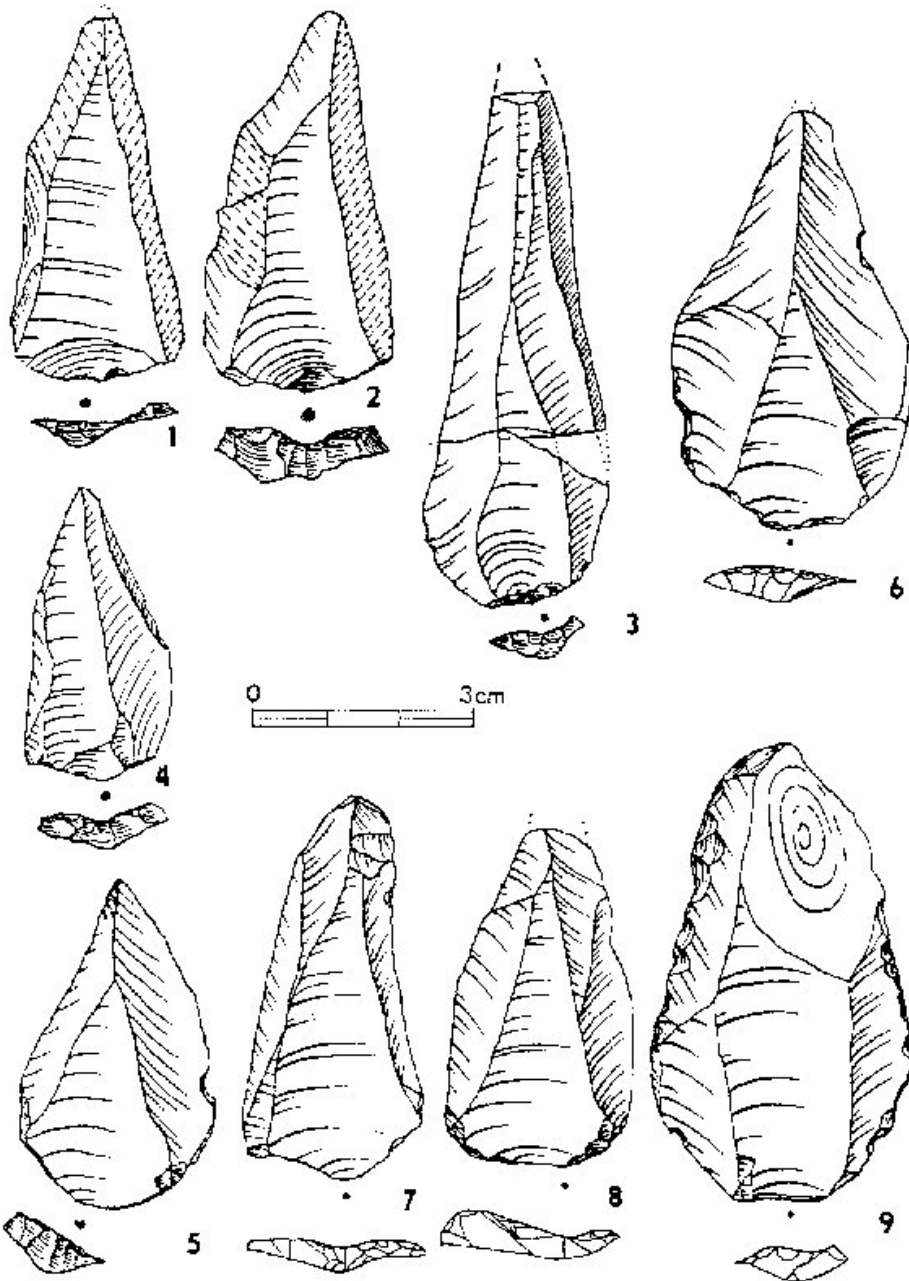
rydlo

Bohunicien – kamenná štípaná industrie: plošně oboustranně opracovaný listovitý hrot, levalloiský hrot, dole škrabadla a rydlo

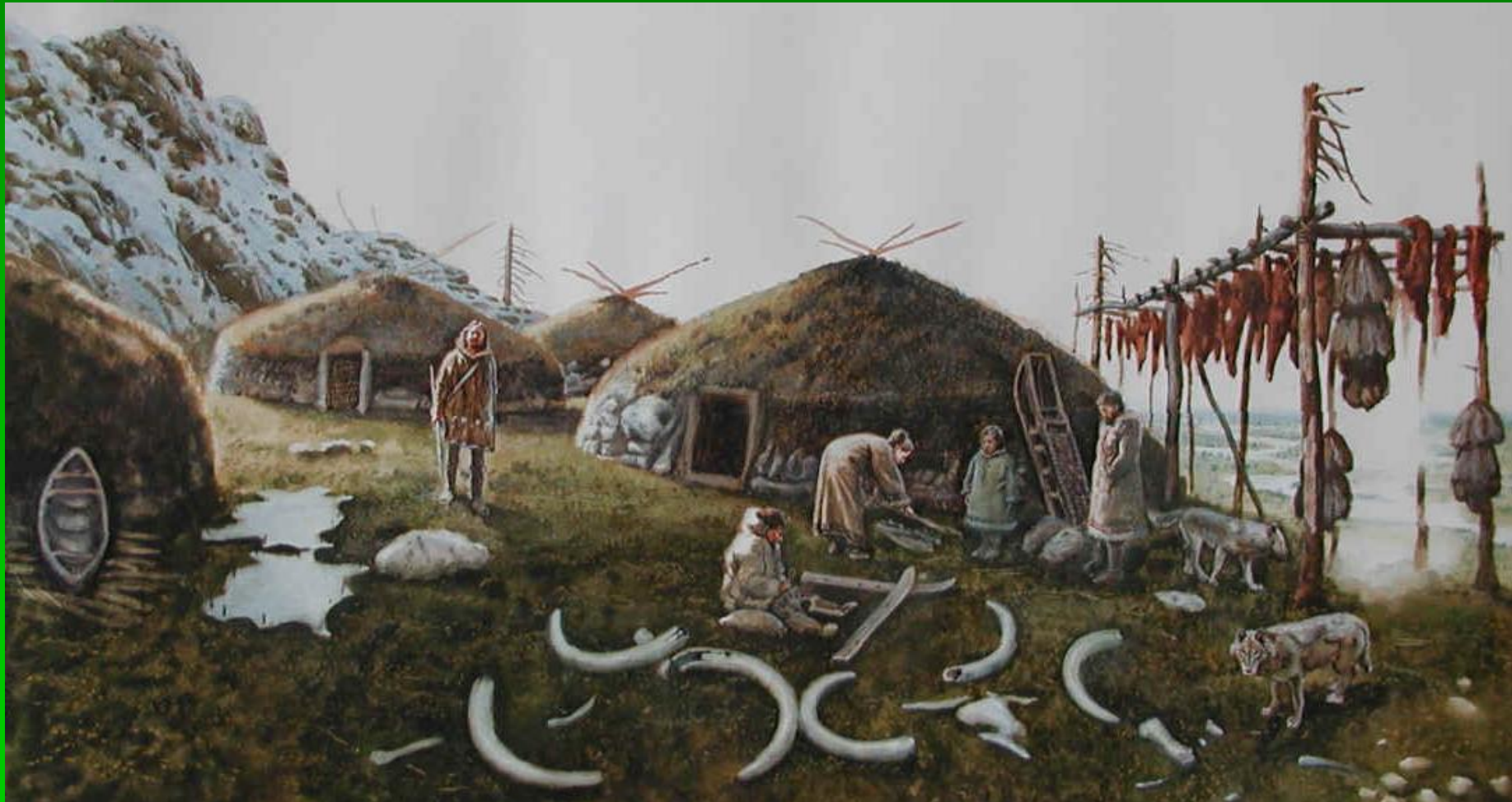
1 – 5 Stránská skála

6 – 9 Ořechov

Pavlovien – moravský gravettien

stáří 29.000 - 25.000 let

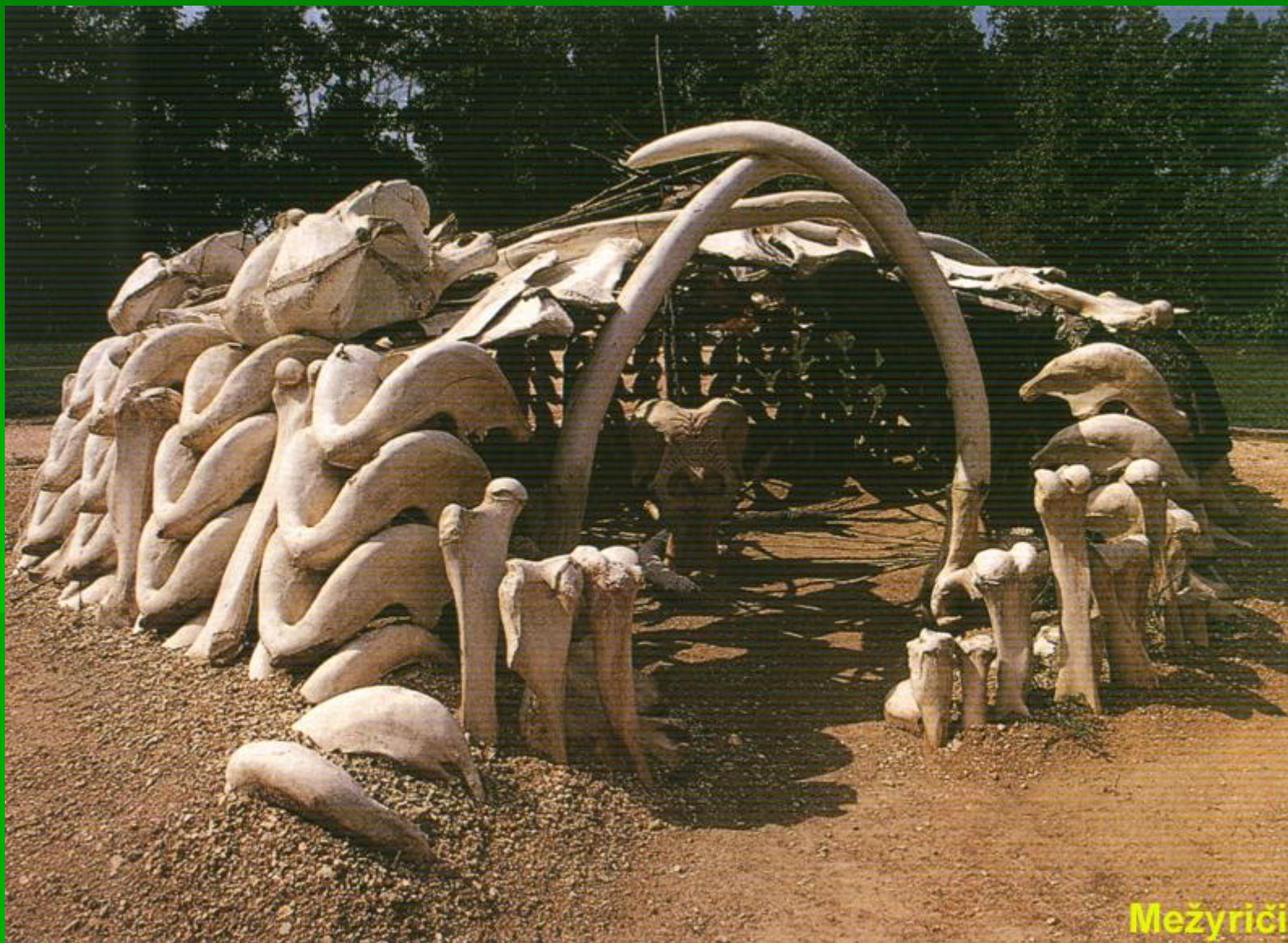

Naleziště Pavlov a Dolní Věstonice na úpatí Pavlovských vrchů

Dolní Věstonice: pokus B. Klímy o rekonstrukci vzhledu sídliště „lovců mamutů“ pod Pavlovskými vrchy

Mežyriči

Mladopaleolitické sídliště podle Zdeňka Buriana

Sibiřská mladopaleolitická obydlí

Chudáci mamuti

maso

kůž

stavební
materiál

tuk

zbraně

topivo

**kulturní
materiál**

Ř
e
k
a
K
o
k
o
z
y
-
z
a

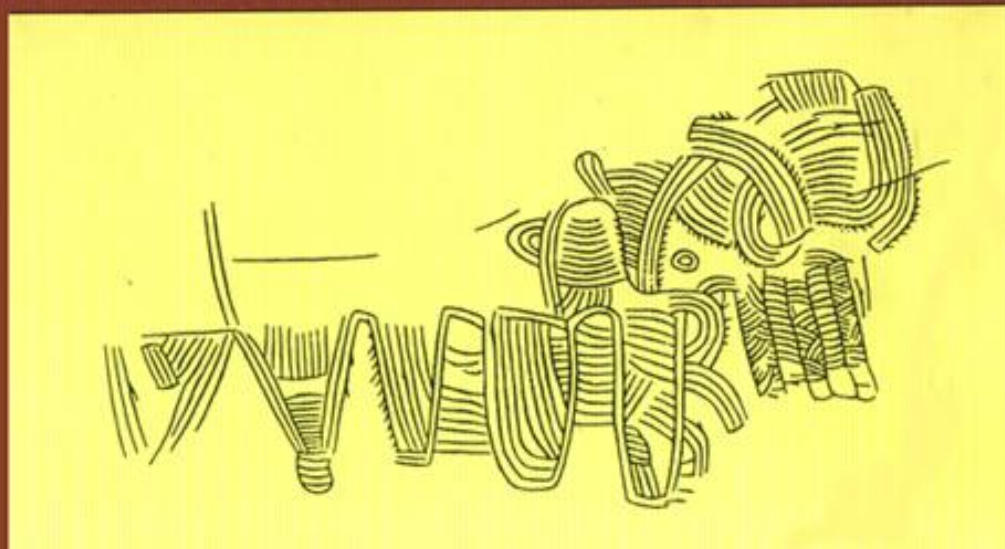
1
9
7
7
o
b
j
e
v
z
a
z
u
t
a

Nejstarší známé lovné sítě

**záhadná rytina
na mamutím klu**

Lovná zvěř na lokalitě Pavlov

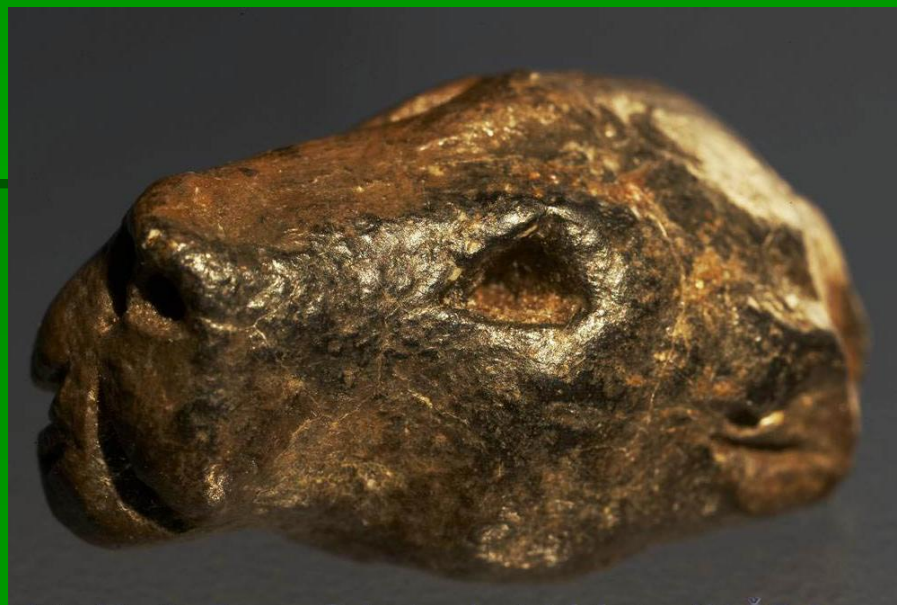
- 1) zajíc ca 20% kostí
- 2) polární liška (pesec) přes 15%
- 3) mamut přes 13%
- 4) sob 13%
- 5) vlk 13%
- 6) kůň 7%
- 7) liška 7%
- 8) rosomák přes 3%
- 9) medvěd, lev, nosorožec, zubr, ptáci aj.

Červen 2009 propad silnice v Milovicích nález depotu mamutích kostí

Nejstarší keramika na světě

Nejstarší textilie

У
К
=
Н
В
О
З

Kamenná vrubovka

5 - 5 - 7 - 7 - 5

Sebeidentifikace

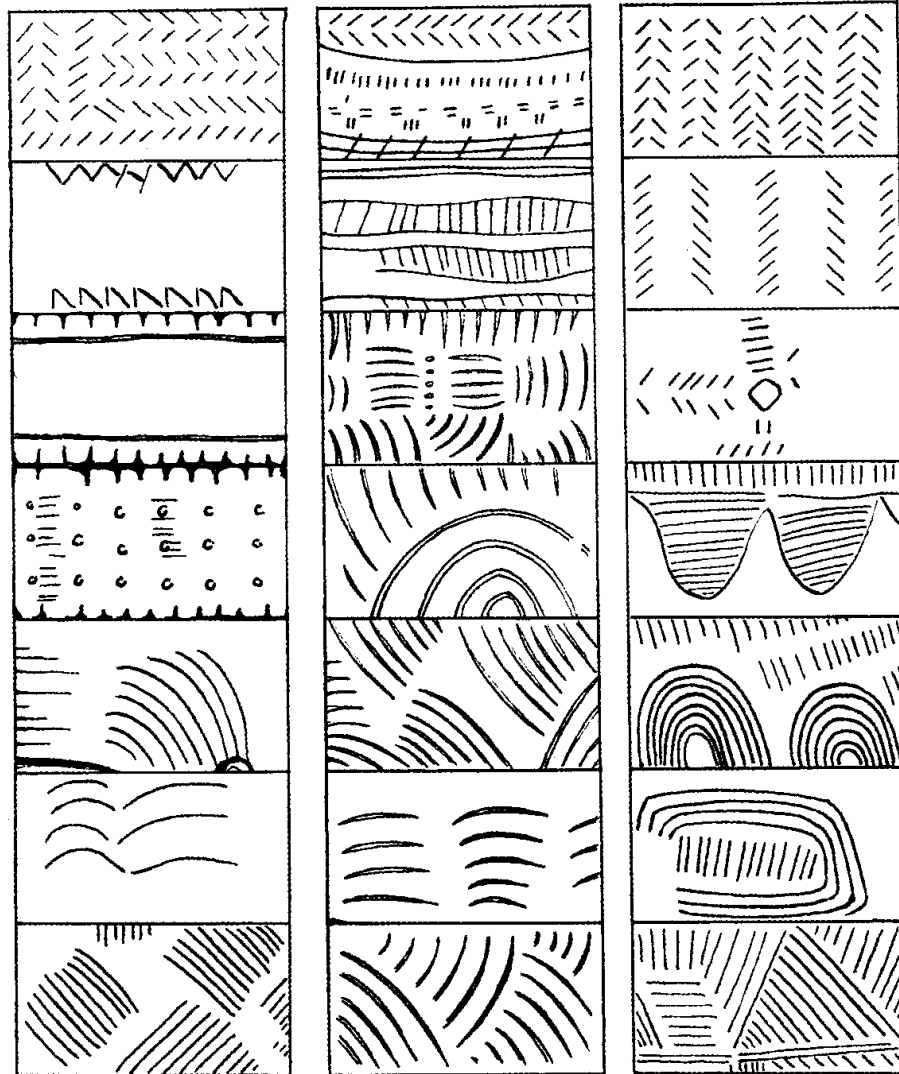
Destičky z mamutoviny
a břidlice

DOLNÍ VĚSTONICE

PAVLOV

PŘEDMOSTÍ

Obr. 73. Pro moravský gravettien, především pro tři hlavní lokality – Dolní Věstonice I, Pavlov I a Předmostí I, jsou typické geometrické vzory pokrývající kosti, kostěné nástroje a ozdobné předměty. Základní schéma se zdá být na všech třech lokalitách standardizované: větvičkovitý ornament, šrafované trojúhelníky a oblouky, avšak tvar linií je mírně zakřivený v Pavlově a spíše přímý v Předmostí.

Malta na Sibiři

Silicity užívané v Pavlově

- pazourek 150 km
- červený radiolarit 80 km
- modrý radiolarit 100 km
- moravské rohovce
- obsidián 160 km
- křišťál 80 km

L. Nejman: Nebyli to lenoši

- Terénní výzkum Ladislava Nejmana (Australian National University) na moravských lokalitách Stránská Skála, Bohunice, Kůlna a Vedrovice vykazuje rozdíly v ekonomickém chování. Neandertálci z Kůlny či Vedrovic používali nástroje, vyrobené z materiálu z blízkého okolí (rohovec), zato s mnohem větší intenzitou a po delší čas, nežli lidé moderního typu ze Stránské Skály či Bohunic, kteří neváhali putovat pro lepší materiál (radiolarit) až 100 km, ke slovenským hranicím do Vlarského průsmyku. Zatímco se tedy neandertálci spíše drželi doma, lidé moderního typu měli mnohem větší mobilitu: cestovali nejen za kameny, lovem, ale i za získáním nových prostředků či schopnějších partnerů.

K

O

S

T

Ŏ

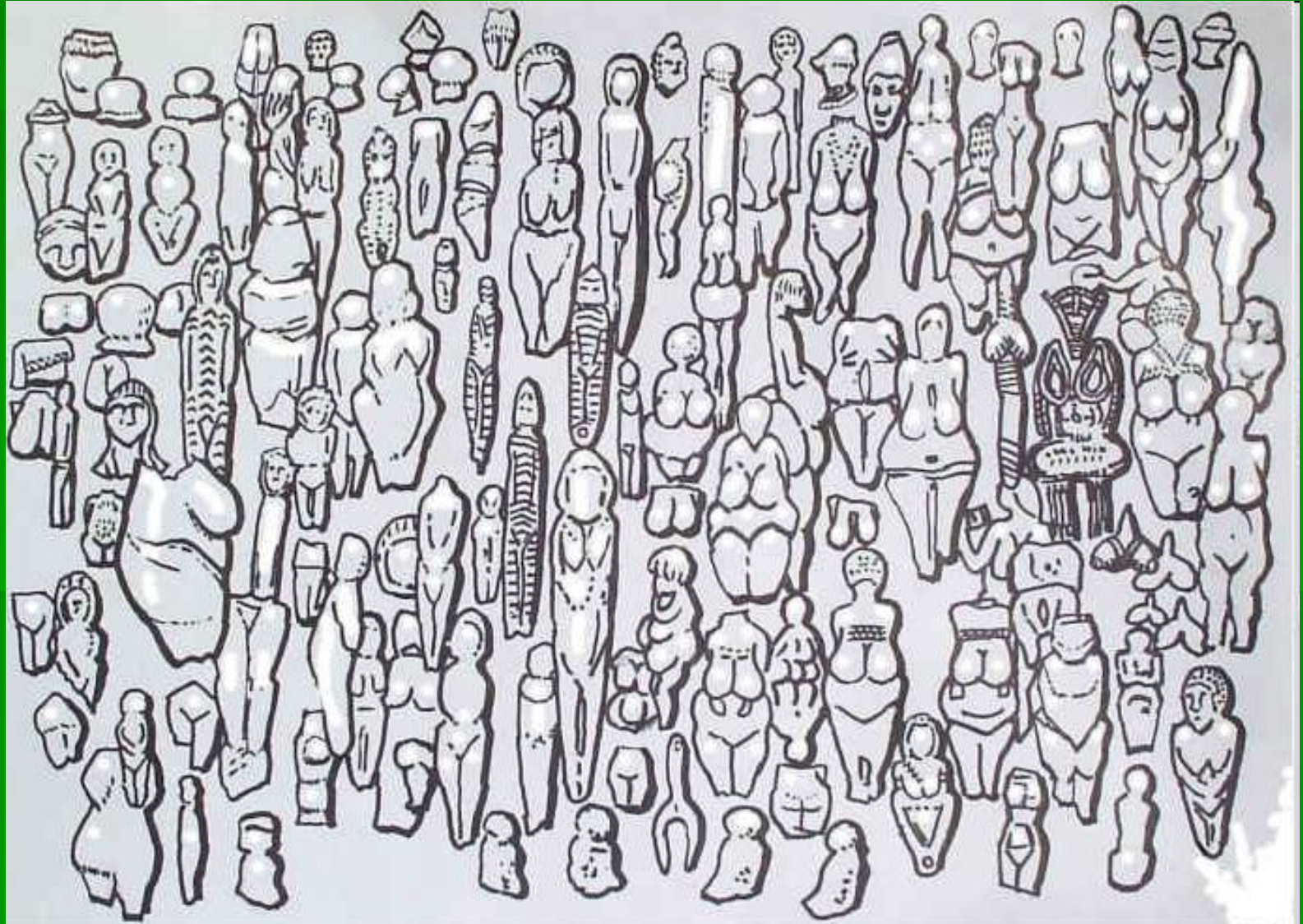
h

k

i

130 venuší gravettienu

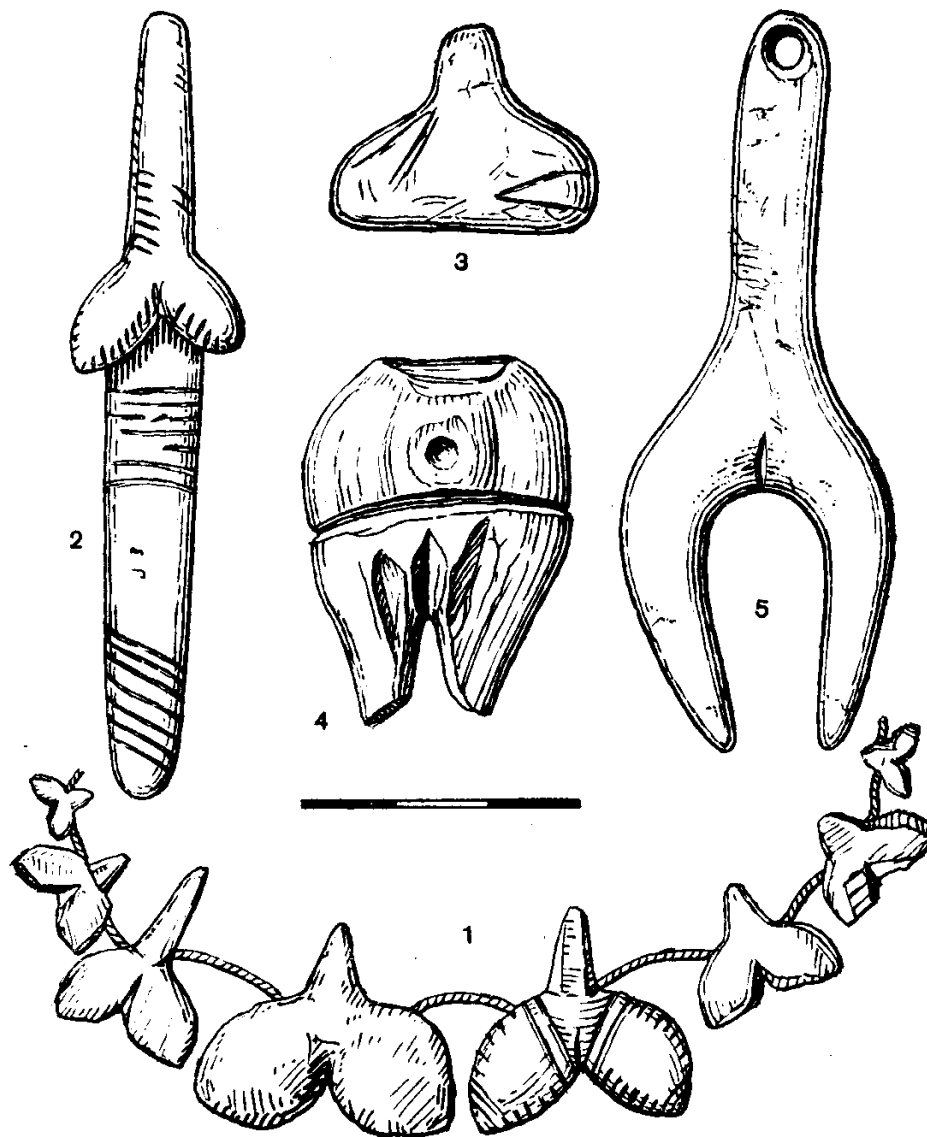

Ženské ideály mladopaleolitických lovců

Hlavička ženy z Dolních Věstonic

Obr. 49. Stylizované plastiky žen z mamutoviny: 1 – náhrdelník složený ze sedmi článků nadrovitých forem, 2 – soška ženy se zvýrazněným poprsím, 3 – srdcovitý medailon provedený reliéfní plastikou, 4 – reliéfní plastika spodní části ženského těla, 5 – závěsek v podobě stylizované ženské postavy.

m
 a
 m
 u
 t
 o
 v
 i
 n
 a

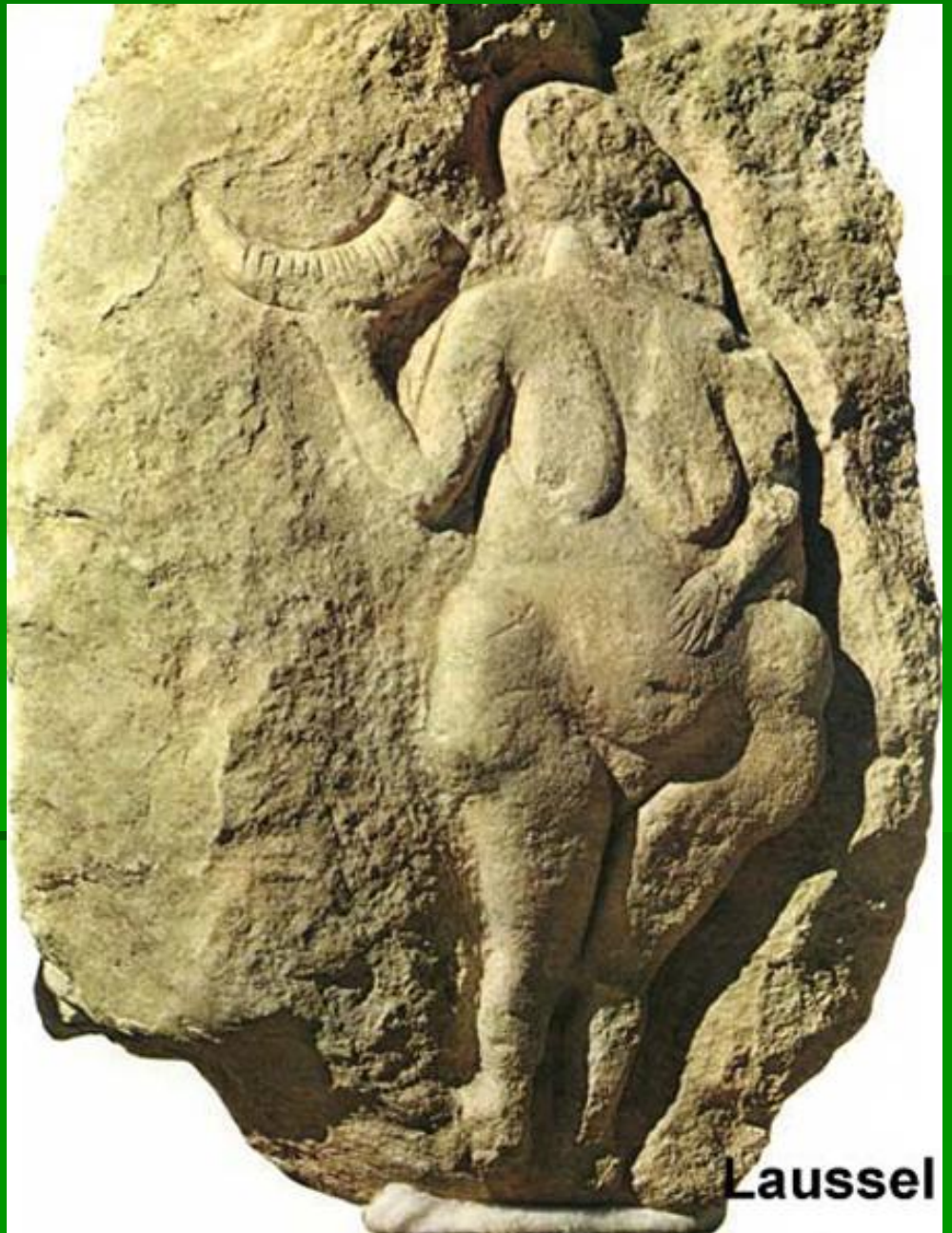
D
 o
 l
 n
 í
 v
 o
 s
 t
 o
 v
 ě
 n
 í
 o
 v
 ě
 n
 í
 o
 v
 ě
 n
 í

Venuše z Petřkovic a z Lespuge

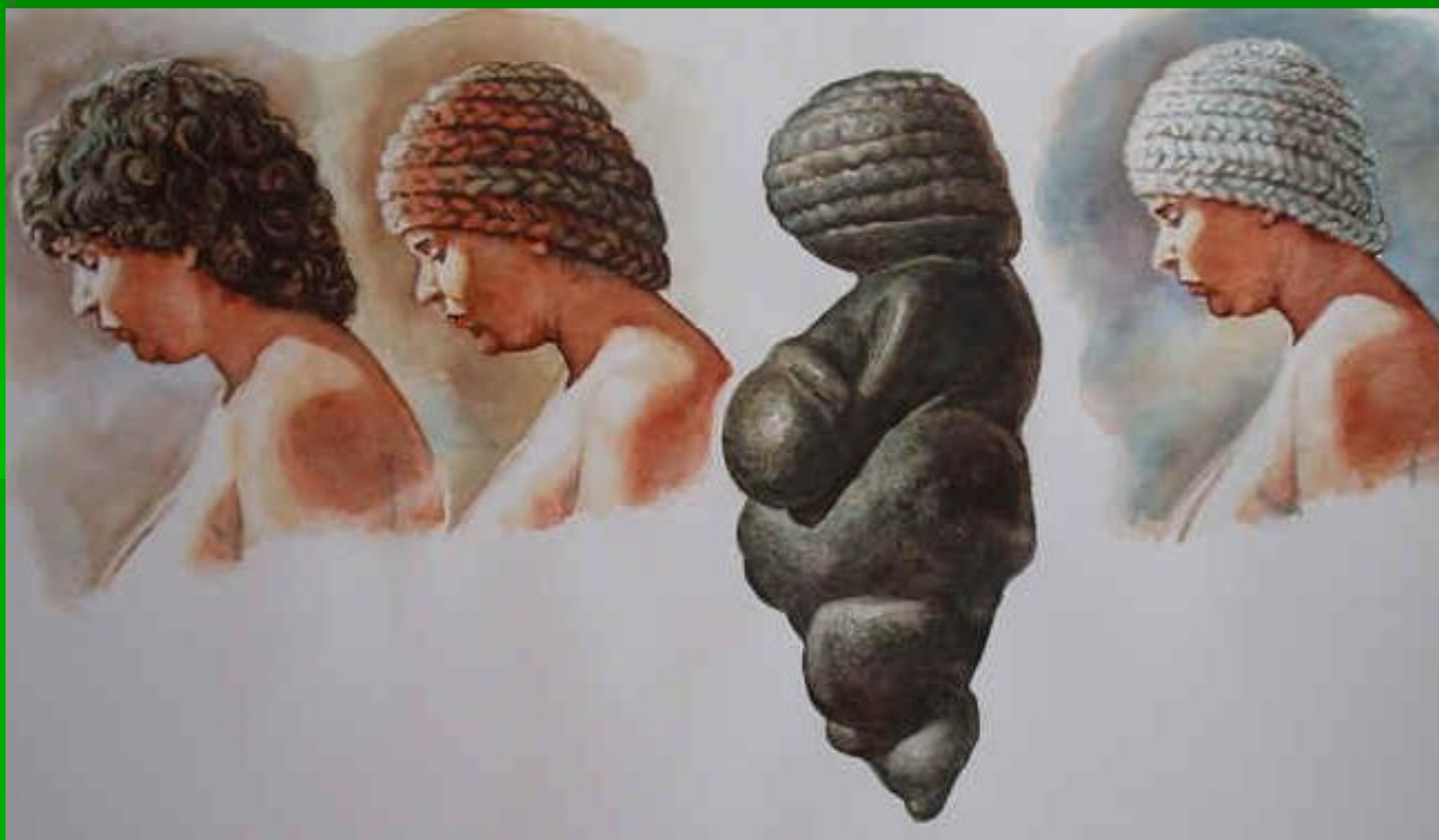

Gagarino

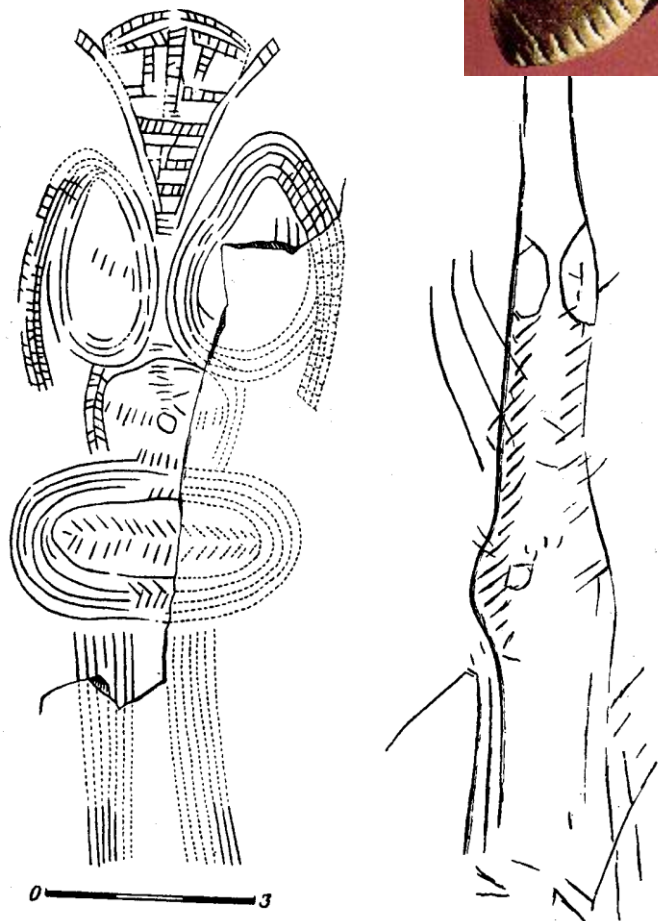

Laussel

Venuše z Willendorfu

Geometrická venuše

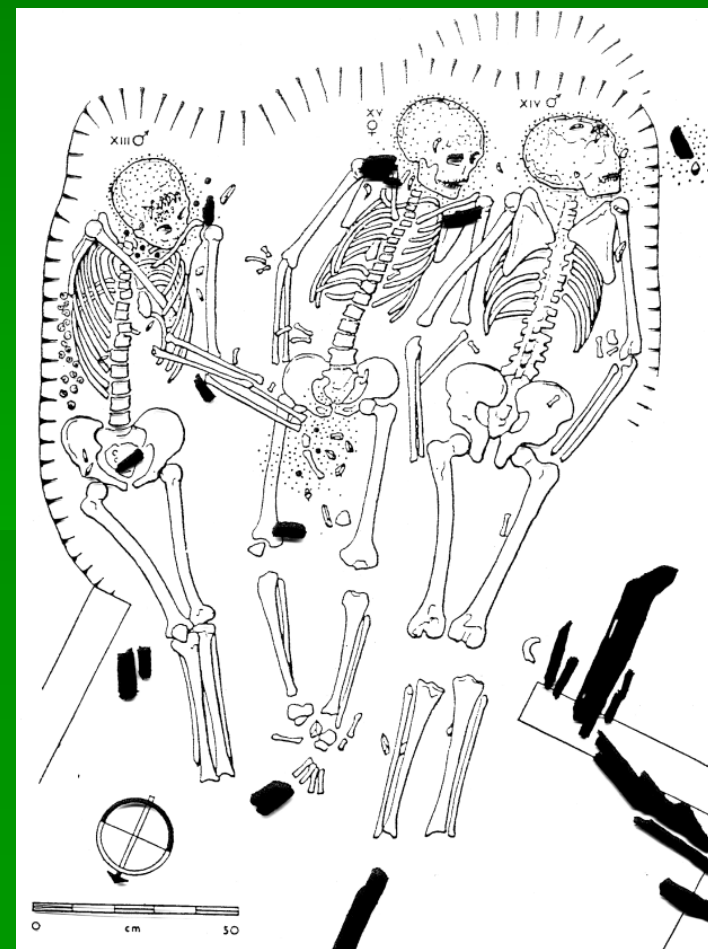

Obr. 20. Rytá kresba stylizované ženské postavy na mamutím klu sestavená z pravidelných geometrických obrazců. Druhý obraz, rovněž rytý na mamutím klu, předvádí skizzu ženského těla ještě více zjednodušenou.

P
ř
e
d
m
o
s
t
í

Rituální trojpohřeb z Dolních Věstonic

Amulety (?) a palička bubnu (?)

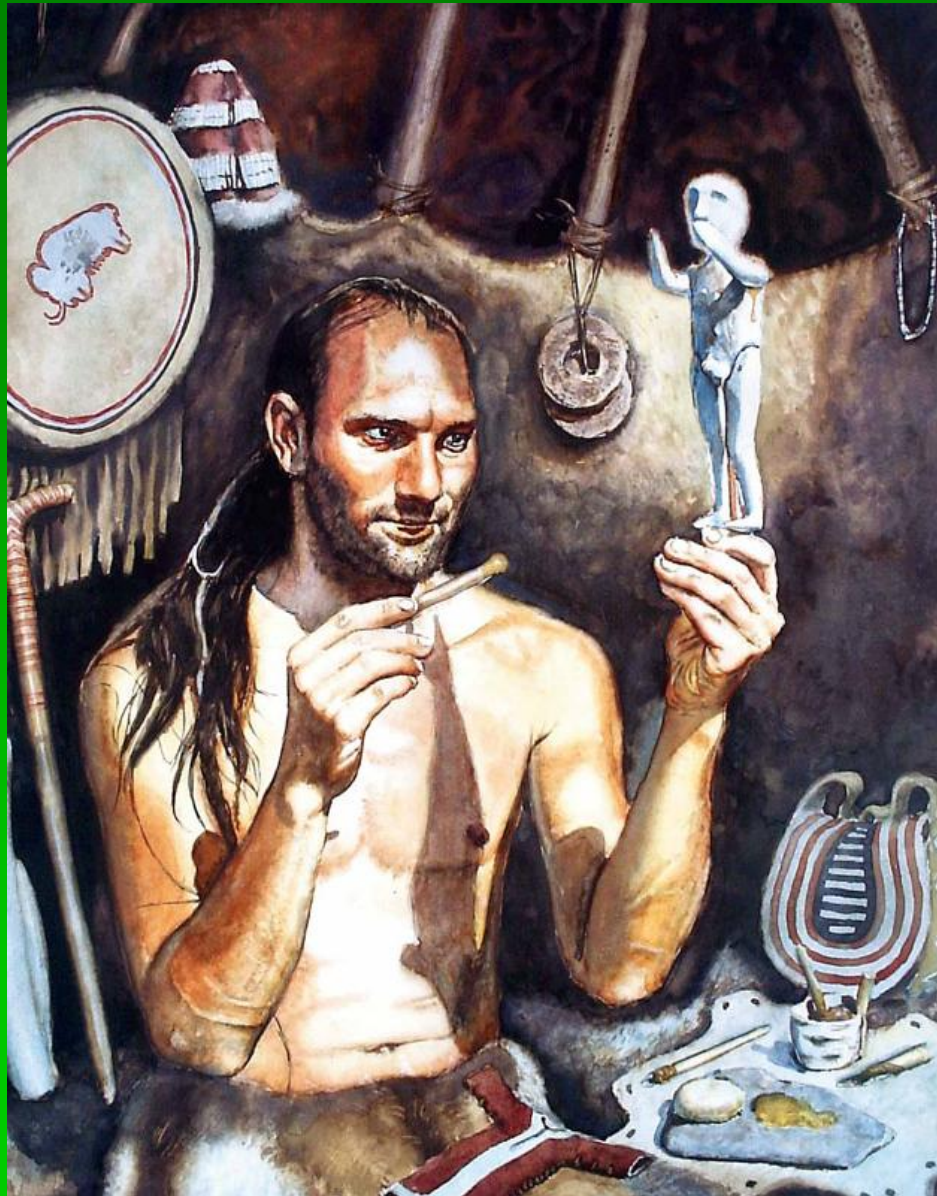

Loutka z lokality Brno II

mamutovina

Specialisté na magii

Šamani Amazonie a Sibiř

Sibiřský šamanismus

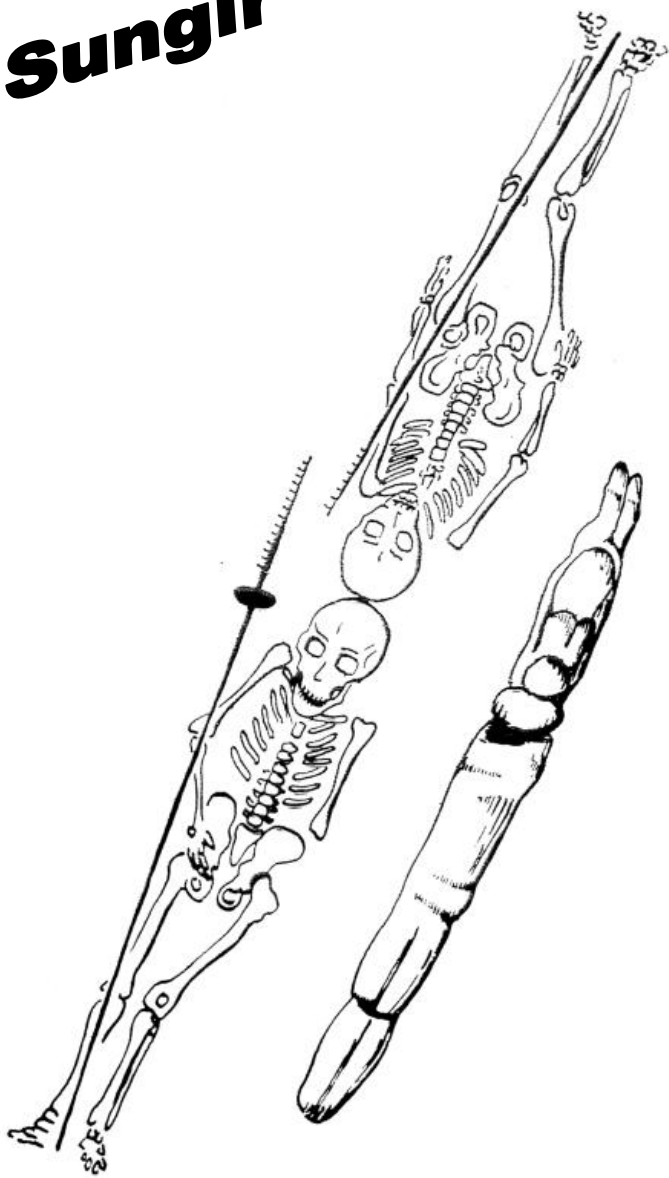
- Sám výraz šaman pochází z jazyka Tunguzů, kmenů kočujících v oblasti východní Sibiře a Mandžuska, a znamená „ten, který hoří“, u Evenků „vědoucí“
- Hlavním úkolem šamanů je komunikovat se světem duchů, vymýtat zlé síly, léčit, věštit budoucnost a vykonávat oběti. Děje se tak ve zvláštním stavu vytržení – též transu nebo extáze. Trans může mít formu „posedlosti“, kdy je šaman ovládnut cizí mocí; nebo „letu duše“, kdy šaman opustí své tělo a putuje do zásvětí. V době, kdy je šaman „bez sebe“ je mj. i extrémně odolný proti bolesti a necitlivý vůči zraněním.
- Do transu se šamani uvádějí různě – nejčastěji rytmickou hudbou (bubnováním) a tancem, půstem nebo psychotropními látkami.

Ve výjimečných případech může být šaman mocenský vůdce komunity

Sungir

Kostěnkien – mladší gravettien

willendorfsko – kostěnkovská kultura

- Stáří 24.000 – 20.000 let
- Kostěнки (Ukrajina)
- Willendorf (Rakousko)
- Petřkovice (Ostrava)
- Předmostí u Přerova

Magdalenien – lovci koní a sobů

- 15–10 000 let př.n.l. – již po skončení würmského glaciálu – postupné oteplování, změny biotopu,
- v lovené fauně již chybí mamuti, lov divokých koní, sobů či jelenů
- jeskyně Moravského krasu opět i s doklady umění – rytiny na kostech - Pekárna
- složité duchovní představy – pohřbívání zemřelých - Sungir
- výroba nástrojů - kromě praktického, užitkového významu nabývají také hodnotu symbolickou, jejich výroba i užití je doprovázeno složitými magickými rituály
- člověk sběrač a především lovec

Magdalénské umění

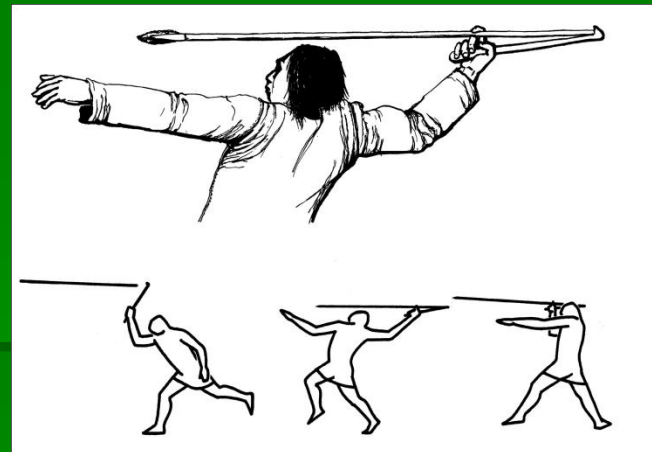

La Madelaine

Magdalénský lovec s vrhačem oštěpů

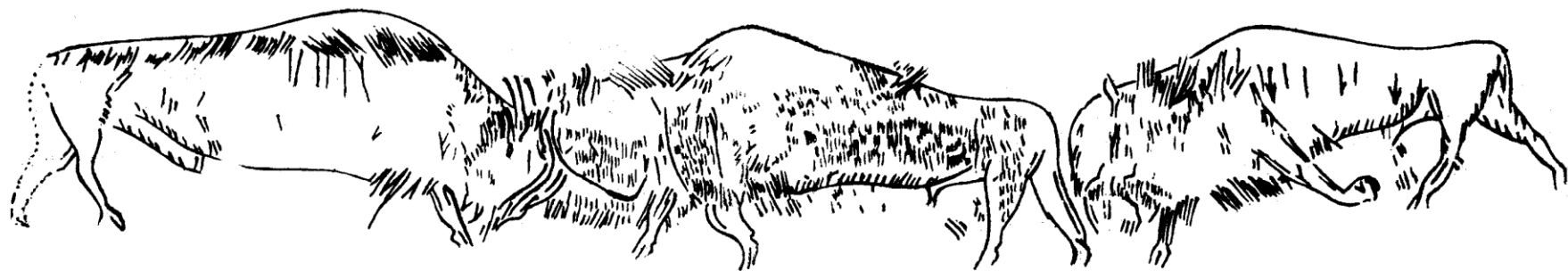
Vrhače oštěpů

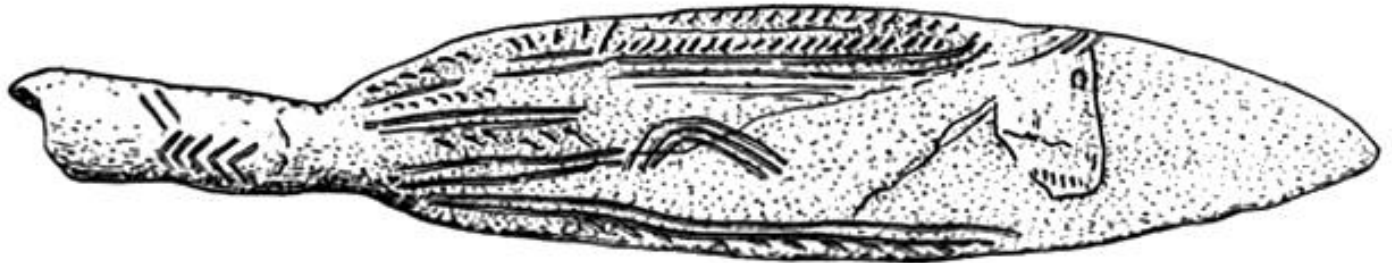
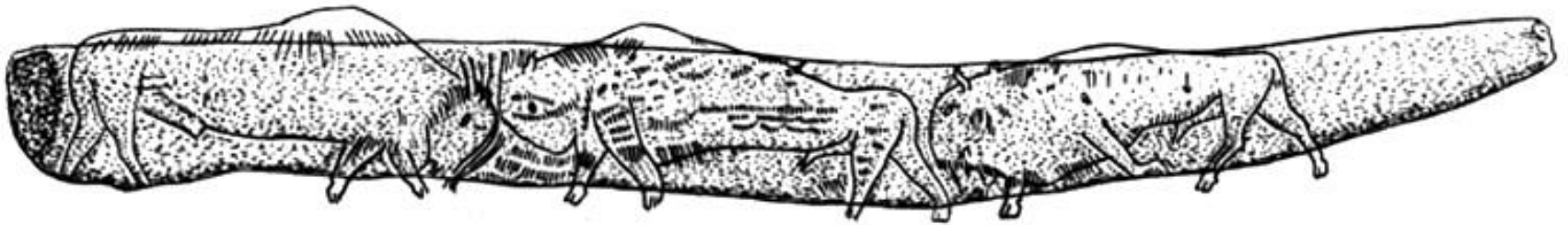
Bruniquel

Jeskyně Pekárna

rytiny na koňských žebrech

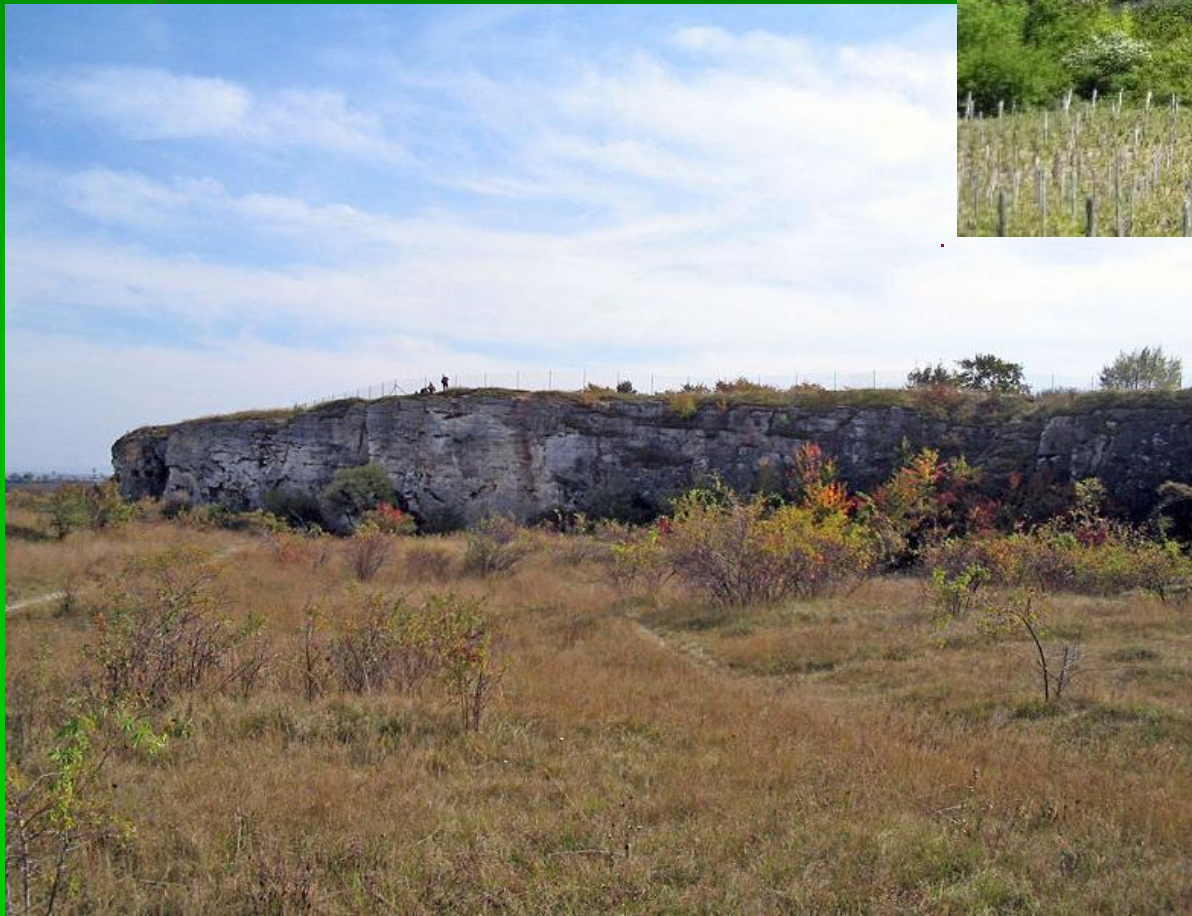
Rytiny na koňských žebrech

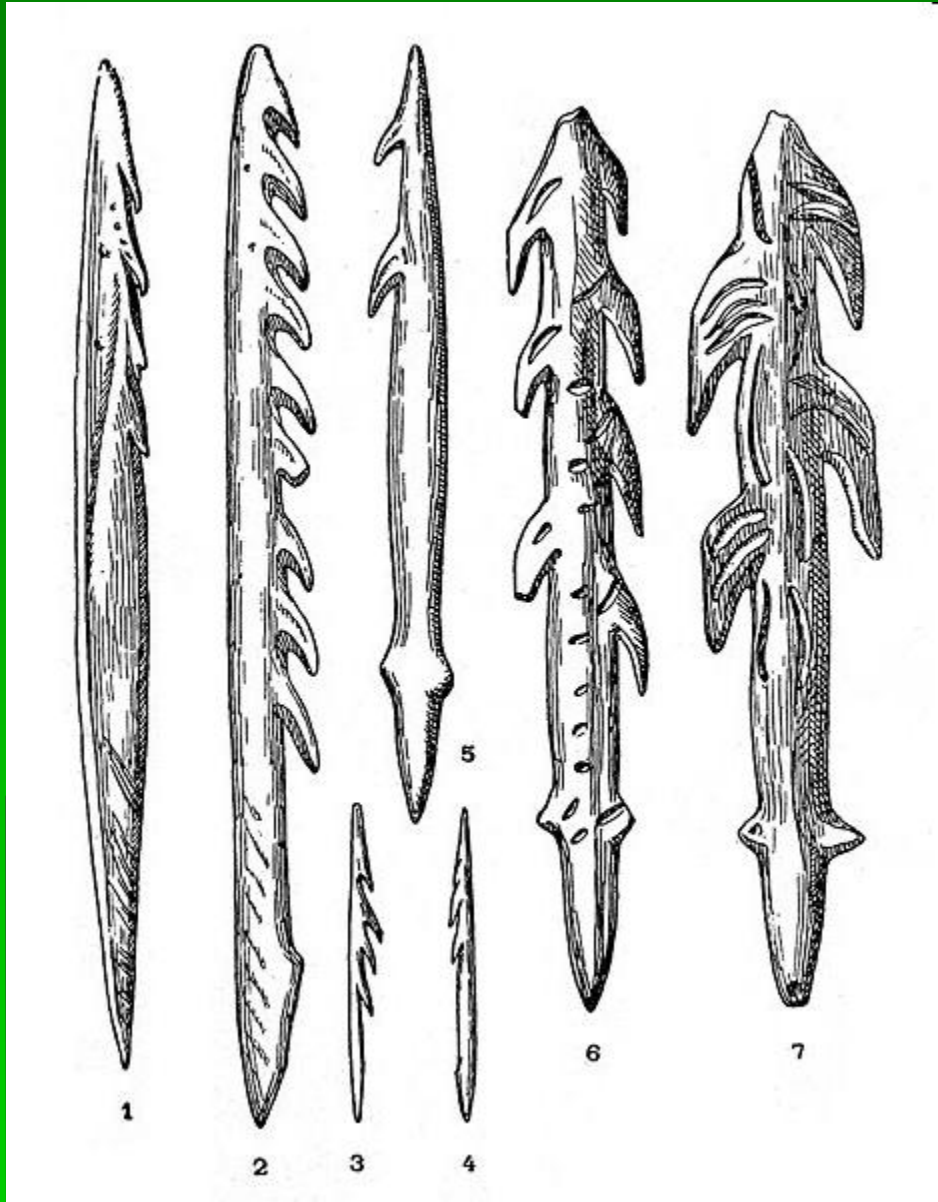
Pekárna

Jeskyně Pekárna v Moravském krasu

Stránská skála a Solutrée - koňská jatka

Magdalénská stylizace ženského těla

Gönnersdorf - Porýní

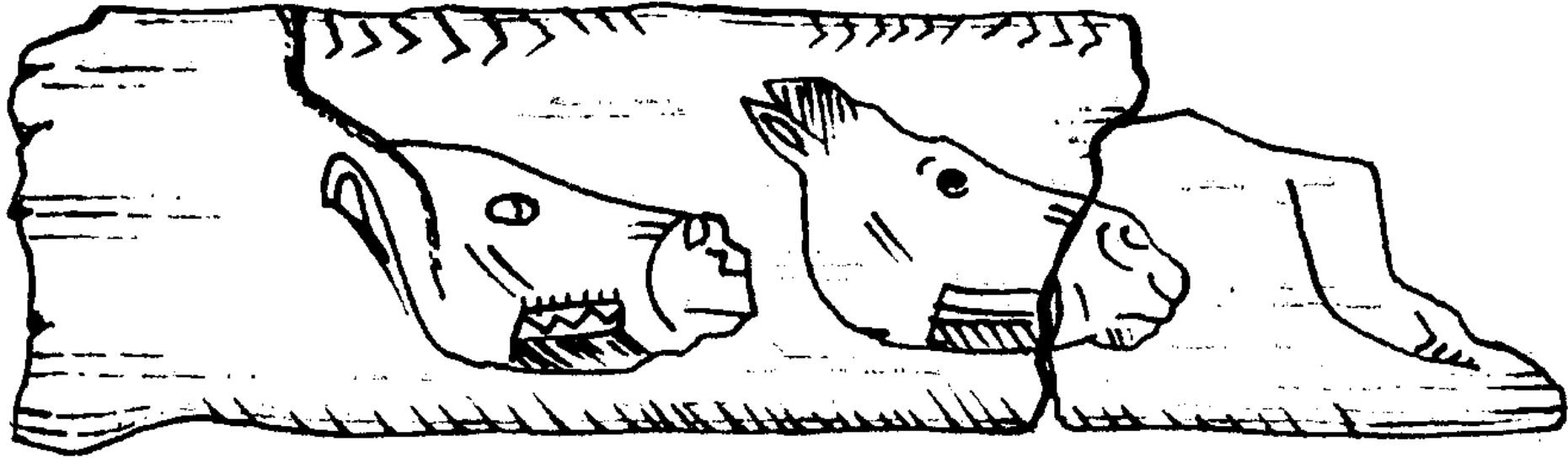

Tábor lovců sobů z Petersfelsu

Jeskyně Mas d'Azil - azilien

Dvě koňské hlavičky z Mas d'Azil (Francie). Ve zvláštním vzoru vidí někteří autoři náznak jakési ohlávky

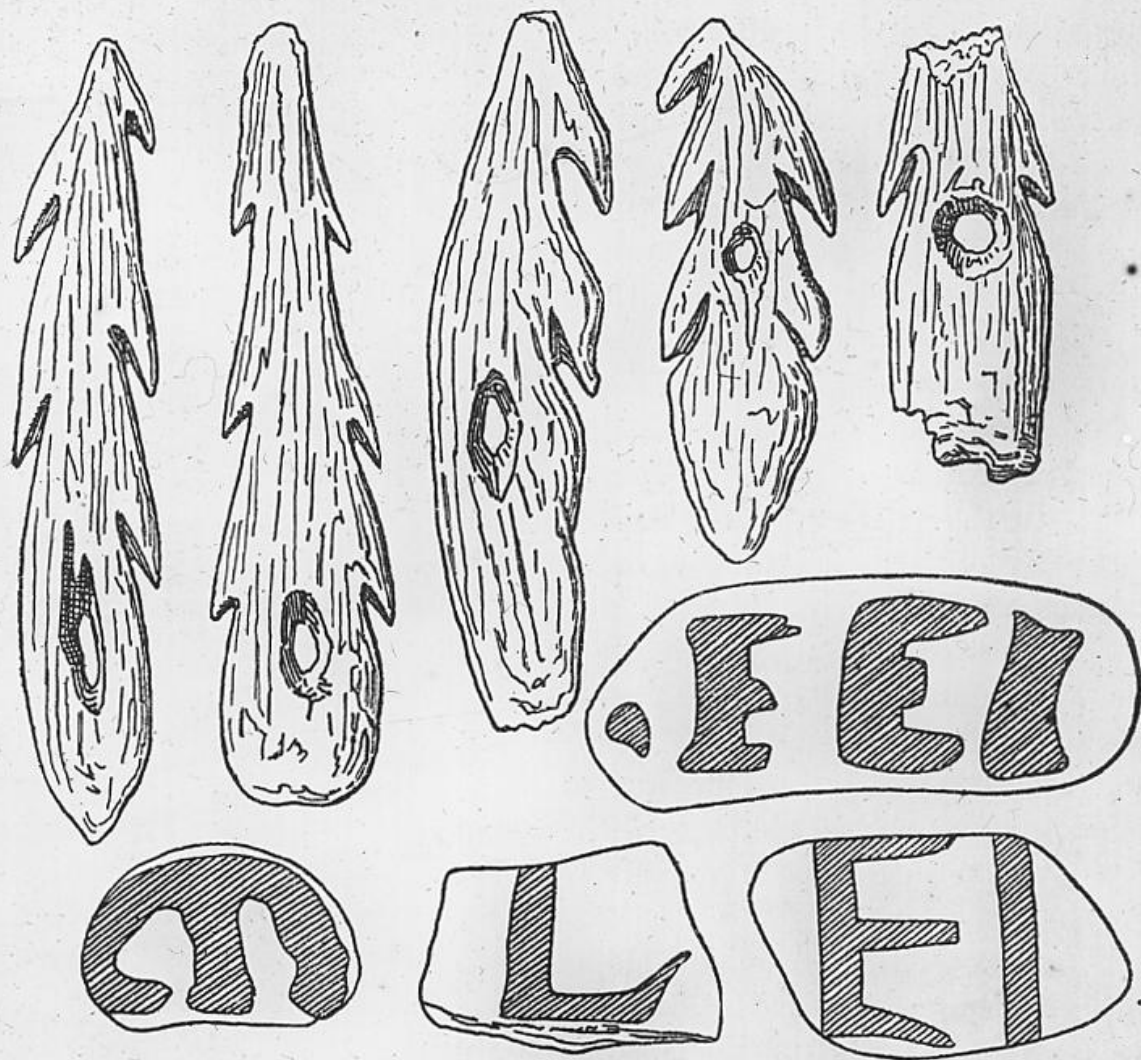

FIG. 18.—Asylian culture, from the cavern of Mas d'Azil (Ariège). Above, perforated harpoons of stag horn; below, pebbles with painted designs representing a cursive system of writing. After Hørnes, *Der diluv. Mensch in Europa*, p. 79, 1903.